

Vårt liv, vår fritid, våra förebilder, vår framtid och där vi bor
En studie om ungdomars identitetsskapande utifrån en organiserad fritid
– De fiktiva områdena Haganäs och Högberget

Av: Therese Nordlund & Alvaro Zagal
Handledare: Evin Ismail

Förord

Vi, Alvaro Zagal och Therese Nordlund har under arbetet med studien i princip delat ansvaret lika mellan oss och därmed är vi gemensamt ansvariga för innehållet i denna studie. Vissa avsnitt delades upp, där den ena av oss hade mer fokus på ett avsnitt medan den andra fokuserade på något annat. Therese Nordlund hade ett större fokus på den tidigare forskningen och delar av teorin, medan Alvaro Zagal arbetade med transkriberingsarbetet och resterande delar av teorin. Både Alvaro Zagal och Therese Nordlund har varit delaktiga i sammansättningen av analysen.

Sammanfattning

Populärvetenskaplig

För ungdomar i 13 – 15 års ålder kan vardagen variera från en dag till en annan, ena dagen är verkligen inte den andra lik. För unga är deras tankar i nuet, inte i framtiden. Men självklart har de en tanke om hur deras framtid kan komma att se ut. Och det är under denna fas i livet som individer reflekterar mest över sin identitet. För att besvara dessa frågor söker sig ungdomar till grupper, föreningar, ungdomsgårdar etc. Allt för att känna tillhörighet till omvärlden. Men lika viktigt är det för dem att få känna delaktighet, trygghet, tillit, känsla av inflytande, kontinuitet och en rutiniserad vardag. Detta är egenskaper som den organiserade fritiden har att erbjuda ungdomar och därför söker sig ungdomar oftast till dessa aktiviteter för gemenskap och trygghet.

Här spelar vuxna en oerhört stor roll i ungas identitetsskapande och för en positiv social utveckling. De ska främst agera som förebilder men även som mentorer som ska kunna stödja ungdomar under hela denna fas som präglar deras liv och bildar framtida möjligheter.

Studien vill således belysa ungdomars identitetsskapande utifrån en organiserad fritid för ungdomar som bor i två, geografiskt närliggande, områden men som skiljer sig åt, ekonomiskt och resursmässigt.

Svensk

Få studier belyser problematiken om det dialektiska förhållandet mellan vuxna och unga samt hur det påverkar ungdomars identitetsskapande, i förhållande till två områden som är så närbelägna men som skiljer sig åt socioekonomiskt där ett område är mycket mer resurssvagt än det andra. Dessa två områden är Högberget och Haganäs, vilka befinner sig i en storstad i Sverige.

För att belysa denna problematik har vi via en induktiv forskningsansats försökt förklara hur ungdomars identitetsskapande konstrueras och präglas utifrån en organiserad fritid men även hur vuxnas roll, inom den organiserade fritiden, påverkar ungdomars identitetsskapande.

Vi har således använt oss av intervjuer, både grupp och individuella, för att således låta det styra vilka teorier som genomsyrar studien. De två teorier som är bärande för studien är Peter L. Bergman och Thomas Luckmanns teori om *socialkonstruktivism* som utgår ifrån att människan är en aktiv social varelse som konstruerar sin vardag. Den andra teorin är Anthony Giddens teori om *identitet och samhället i det postmoderna samhället* som belyser aspekten av identitetsskapande utifrån människans *reflexivitet* i det senmoderna samhället och hur det formar ens självidentitet samt identitetsskapande.

Några viktiga avseenden som studien kom att belysa är hur viktigt det är att ungdomar får uppleva vissa aspekter av trygghet, gemenskap, tillit, inflytande/påverkan et cetera. Och hur viktigt dessa aspekter skapar en relation mellan vuxna och ungdomar, det dialektiska förhållandet sinsemellan som innebär det ömsesidiga relationsskapandet som är så vitalt för ungdomars identitetsskapande utifrån en organiserad fritid.

Nyckelord: Ungdomar, vuxna, identitetsskapande, organiserad fritid, dialektik

Engelsk

Few studies enlighten the problem associated with the dialectical relationship between adults and adolescents and how that affects the construction of identity for adolescent's, in relation to two areas that are closely bordering to each other but differs socioeconomically whereas one area is much weaker on resources than the other. These two areas is Högberget and Haganäs, which are situated in a larger city in Sweden.

For us to be able to enlighten this problem we have chosen to use an inductive research approach so that we can explain how adolescents construct their identity and how the organized spare time, in addition with the influence of adults, impacts on adolescents construction of their identity.

Therefore we have used interviews as method, both group and individual, so it can regulate which theories that influence our study. The two theories that wires through the entire study are firstly Peter L. Bergman and Thomas Luckmanns theory on *social construction* where the idea is that the human being is an active social being that constructs its own reality. The secondary theory used in our study is Anthony Giddens theory on *identity and modernity in a postmodern society* that enlightens the construction of identity in addition to the *reflective being* in our modern society, and how that aid people in constructing our self-identity and identity.

Some important aspects that are revealed during this study is how important it is for adolescents to get to experience some aspects of safety, solidarity, trust, influence et cetera. And how important these aspects are on creating a conjunction between adults and adolescents, the dialectical relationship where the relationship is mutual, which is so important for adolescent's construction of identity in relation to their leisure time.

Keywords: Adolescents, adults, construction of identity, organized spare time, dialectical relationship

Innehållsförteckning

1. INLEDNING.....	1
-----------------------------------	-------------------

1.1	PROBLEMFÖRMULERING:	2
1.2	SYFTE/FRÅGESTÄLLNINGAR	2
1.3	AVGRÄNSNINGAR	3
2.	TEORETISKA UTGÅNGSPUNKTER	4
2.1	BERGER OCH LUCKMANNNS SOCIALKONSTRUKTIVISTISKA TEORI	4
2.1.1	<i>Socialisation ur ett socialkonstruktivistiskt perspektiv</i>	5
2.2	SOCIALISATION UR ETT SOCIALPSYKOLOGISKT PERSPEKTIV	6
2.3	GIDDENS TEORI ANGÅENDE SJÄLVIDENTITET I DET SENMODERNA SAMHÄLLET	7
2.4	BEGREPPSDEFINITIONER	9
3.	TIDIGARE FORSKNING	10
3.1	IDENTITETSSKAPANDE	10
3.2	UNGDOMSGÅRDAR, ORGANISERAD FRITID OCH IDENTITET	11
3.3	POLITISKA/STATLIGA OCH KOMMUNALA UNGDOMSSATSNINGAR	13
4.	METOD	14
4.1	METODVAL OCH DESS GENOMFÖRANDE	14
4.1.1	<i>Intervjuer med ungdomar</i>	14
4.1.2	<i>Unga informanter</i>	16
4.2	<i>Intervjuer med ansvariga vuxna</i>	17
4.2.1	<i>Vuxna informanter</i>	18
4.3	SAMMANFATTNING	19
4.4	METODDISKUSSION	19
4.5	METOD FÖR ATT ANALYSERA MATERIALET	20
4.6	OMRÅDESBESKRIVNING	21
4.6.1	<i>Haganäs</i>	22
4.6.2	<i>Högberget</i>	23
4.7	ETIK	23
5.	RESULTAT OCH ANALYS	25
5.1	DIALOG, KOMMUNIKATION OCH RELATIONSSKAPANDE	25
5.2	UNGDOMARS SOCIALISATIONSPROCESSER I RELATION MED VUXNA	27
5.3	OMRÅDESFESTIVALEN – ETT ÖVERGRIPANDE ARBETSSÄTT	29
5.4	DIALEKTISKT FÖRHÅLLANDE OCH RELATIONSSKAPANDE MELLAN VUXNA OCH UNGDOMAR	31
6.	SLUTDISKUSSION	34
6.1	FÖRSLAG TILL FRAMTIDA FORSKNING	35
6.2	SJÄLVREFLEKTION OCH AVSLUTANDE TANKAR	36

7. REFERENSLISTA.....	36
7.1 TRYCKTA REFERENSER.....	37
7.2 ELEKTRONISKA REFERENSER	38
7.3 PERSONLIGA KÄLLOR.....	39
8. BILAGOR	39
8.1 BILAGA 1:.....	40
8.2 BILAGA 2:.....	41
8.3 BILAGA 3:.....	42

1. Inledning

I dagens samhälle sker allting i en väldigt accelererande fart och det gäller för människor att vara så delaktiga som möjligt i samhällets konstruktion för att inte hamna efter. Att vara aktiv och engagera sig i olika aktiviteter, att lära sig samt utvecklas, att nätverka och att socialisera är grundläggande utgångspunkter som karakteriserar dagens samhälle. Detta är något som präglar individer i det moderna samhället, inte minst ungdomar. Att vara ung och präglas av dessa processer kan antingen ha väldigt positiva men även förödande effekter hos ungdomarna och deras identitetsskapande (Giddens 1999, 29f).

Vitala förutsättningar för att ungdomar ska kunna utvecklas är att de känner att de befinner sig i en trygg tillvaro samt även känner gemenskap med andra i sin omgivning. Detta sker redan i ung ålder hos barn när de sakta men säkert börjar identifiera sig med sin omvärld. Detta återspeglar hur barn sedan i ungdomens år samt i vuxen ålder fortsätter att identifiera sig gentemot andra och sin omgivning. Här spelar vuxna en central roll i ungdomarnas identitetsskapande, så att de utvecklas i rätt riktning och så att tilliten och gemenskapen förankras i deras vardagliga tillvaro (Giddens 1999, s. 52).

Personer som befinner sig i tonåren, mellan 13 – 15 års ålder, går igenom väldigt många omvandlingar och ett försök till att förstå världen och sig själv blir väldigt påtagligt. Det är under denna period som ungdomar ifrågasätter sin tillvaro, sina föräldrar, auktoriteter, tankar och dylikt. Chansen för ungdomarna att kunna påverka sin tillvaro är helt beroende av den sociala tillhörigheten, vilken bakgrund de har, vilka resurser de har tillgång till samt vilken möjlighet de har att påverka sin vardag. Sannolikheten att en ungdom från ett mer utsatt, segregat och marginaliserat område har att påverka sin tillvaro minskar avsevärt mycket mer än för ungdomar i ett mer sammanfogat, mer resurstarkt område (Peterson, Svensson & Addo 2003). På så sätt har dessa faktorer ett stort inflytande över individens identitetsskapande i denna unga ålder. Vad finns det för resurser samt vilka möjligheter förfogar individer över för att kunna utveckla ett identitetsskapande som kan leda till en bättre, mer inflytelserik framtid, för de som befinner sig i ett segregat område?

Studier som behandlar ungdomars identitetsskapande utifrån en organiserad fritid har länge lyst med sin frånvaro både i Sverige och internationellt. På något vis har detta ämnesområde gått forskarna förbi och därmed lämnat ett bestående hål för dagens forskare att fylla. I och med denna kunskapsbrist anser vi att ämnet bör belysas och lyftas fram, samt att kunskapsluckan till viss del minimeras genom denna studie.

1.1 Problemformulering:

Det är under tonåren som ungdomar går igenom en väldigt tydlig fas i deras liv som kommer att påverka dem för resten av livet, identitetsskapandet. Det är den delen av deras unga liv där deras identitet ställs mot både omvärlden men även mot människorna i deras omgivning. Att ifrågasätta vem man är och vad man vill ställs mot vem man inte är och vad man inte vill (Giddens 1999, s. 56).

Märkbart är att ungdomar, under denna fas, drar sig till likasinnade och personer i sin egen ålder. Grupptillhörigheten är som starkast under denna period, deras identitetsskapande krockar med den identitet som vuxna redan lever i. Att vara tonåring är att inte vara vuxen och en stor del av ungdomars identitet bygger på idén om att man befriar sig från vad man inte är, det vill säga vuxen (Lalander & Johansson 2007, s.16f).

Genom att man drar sig till en sorts grupp börjar även den aktiva delen i deras liv att formas: gemenskapen, kamratskapet, tillhörigheten och så vidare bidrar till att de blir mer och mer aktiva i föreningar av olika slag (Lalander & Johansson 2007, s.17). Självklart finns det en hel del mängd olika föreningar som kan bidra till att ungdomar aktivt engagerar sig. Dock finns det även begränsningar på så sätt att vissa områden har tillgång till mer resurser vilket direkt påverkar hur mycket organiserad fritid det finns att tillgå inom ett visst område (Peterson, Svensson & Addo 2003).

Vi vill med denna studie, således, studera och försöka förklara hur en organiserad fritid påverkar ungdomarnas identitetsskapande utifrån två valda stadsdelar, Haganäs och Högberget. Vi väljer att fokusera oss på ungdomar i 13-15 års ålder, då det är vid den åldern i deras liv som identitetsskapandet är som mest aktivt (Lalander & Johansson 2007, s.16f). Vi vill även se vuxnas roll i ungdomars identitetsskapande utifrån en organiserad fritid. På vilket sätt är vuxna engagerade och hur påverkar det ungdomarnas identitetsskapande?

1.2 Syfte/frågeställningar

Syftet med denna studie är att undersöka hur identitetsskapande sker utifrån en organiserad fritid och sätta det i förhållande till ungdomar som bor på två socioekonomiskt olika, men geografiskt närliggande områden. Vi vill även studera vuxnas effekt på ungdomars identitetsskapande. Vi vill således belysa vuxnas roll inom den organiserade fritiden och hur de arbetar med sådana satsningar på kommunal och statlig nivå (strukturellt) och hur det påverkar ungdomarna (individnivå).

Frågeställningar:

- Hur påverkas ungdomars identitetsskapande utifrån en organiserad fritid?
- Vilken effekt har vuxna inom organisationer/verksamheter på ungdomars identitetsskapande?

1.3 Avgränsningar

Denna studie kommer att baseras på material som vi samlar in utifrån de områden vi har valt att studera. Detta innebär att vi avgränsar vår studie till områdena Haganäs och Högberget, och inom dessa områden kommer vi att nyttja Sundskolans samt Skogsängens ungdomsgård för att således få tillgång till ungdomar i åldrarna 13-15 år. Att vara ungdom är att inte vara vuxen och det är denna frigörelse ungdomarna vill uppnå, emancipationen från det som inte är identifierbart med ens egen upplevelse, från de vuxna. Därför är identitetsskapande i sin mest aktiva fas under tonåren, där grupptillhörigheten till den egna upplevelsen av identitet är mest påtaglig och där ungdomar som mest försöker ”hitta sig själva”, förstå sig själva (Lalander & Johansson 2007, s. 16ff).

Anledningen till varför vi har valt dessa områden är för att de är så närbelägna men att det finns så stora socioekonomiska skillnader mellan dem. Båda dessa områden är stadsdelar inom en större kommun i Sverige, men Högberget är en stadsdel med mycket resurser (ekonomiskt) och Haganäs är mer känt som ett segregerat, resurssvagt område. Detta medför att en intressant jämförelse kan genomföras mellan de två områdena och deras skilda effekter på ungdomars identitetsskapande.

Konsekvenserna av ovanstående avgränsningar kan vara att vi inte kan uppnå en generell förståelse som kan användas för att förstå hela populationen. Dock bidrar våra avgränsningar till en fördjupning i de valda områdena, utifrån studiens syfte och frågeställningar. Även om vi inte kan generalisera våra resultat till hela populationen, är studien fortfarande betydelsefull som en inkörsport för framtida forskning och för att uppnå en grundläggande förståelse för det valda området.

2. Teoretiska utgångspunkter

De teoretiska utgångspunkter som används i studien är främst Berger och Luckmanns socialkonstruktivistiska teori, där fokus till stor del läggs på socialisation, och Giddens teori om självidentitet i det senmoderna samhället. Även ett socialpsykologiskt perspektiv på socialisation presenteras. Dessa teorier har valts eftersom de genom att kombineras med varandra ger en bredd som bidrar till att besvara studiens syfte och frågeställningar.

Berger och Luckmanns generella antagande är att verkligheten är en socialt konstruerad enhet, vilken konstrueras genom mänskligt liv (Sarnecki 2010, s. 72ff). Giddens belyser hur identitetskapandet skiljer sig i det senmoderna samhället, jämfört med hur det har sett ut tidigare under historien. Dagens senmoderna samhälle har genom flertalet förändringar omskapat förutsättningarna för identitetskapande (Giddens 1999, s. 16). Den socialpsykologiska beskrivningen av socialisation, belyser hur individer mellan som är mellan 14 och 16 år gamla utvecklas på ett specifikt vis, vilket bidrar till skapandet av en stabil identitet (Lalander & Johansson 2007, s.17).

2.1 Berger och Luckmanns socialkonstruktivistiska teori

I Jerzy Sarneckis bok *Brottsligheten och samhället* beskrivs Berger och Luckmanns socialkonstruktivistiska teori på ett övergripande vis. Det socialkonstruktivistiska perspektivet utgår från tanken att verkligheten är en socialt konstruerad enhet, vilken konstrueras främst genom mänsklig interaktion och kollektiva handlingar. Detta innebär således att socialkonstruktivismen ifrågasätter ett fenomenens ”naturlighet” och tanken om fenomenets ”oundviklighet” avfärdas. Istället hävdas det att ett fenomen uppstår genom olika former av mellanmänskligt handlande inom en specifik kontext. Detta innebär således att det är viktigt att förstå det kontextuella sammanhanget för att kunna genomföra en adekvat analys av ett samhällsligt fenomen. (Sarnecki 2010, s. 72ff).

Berger och Luckmann beskriver något de benämner identitetstyper. Dessa identitetstyper är rent sociala produkter som inte baseras på någon vetenskaplig grund, utan de produceras endast genom mellanmänsklig interaktion. En sådan identitetstyp medför att det går att anta att en person från ett område eller klass skiljer sig från en annan person från ett annat område och klass. (L. Berger & Luckmann 1998, s 201f). Ett exempel på detta är att personer från ett ”svagare” område anses komma från en lägre klass vilka bemöts på ett annat sätt än de personer som kommer från ett mer ”starkare” område, vilka anses komma från en högre klass. Dessa antaganden kan bekräftas eller avfärdas av individer med sunt förnuft, genom att dessa

kan besöka de olika områdena och därigenom dra slutsatser om de människor som bor där. Det är även viktigt att notera att identitetstyper är, enligt Berger & Luckmann, reglerande i alla samhällen och att många individer agerar utefter dem, vilket innebär att personer från olika områden bemöts på skilda sätt utifrån de rådande identitetstyperna. (L. Berger & Luckmann 1998, s. 201f). Det är viktigt att notera att identitetstyper inte är detsamma som en persons identitet. Identiteten skapas i det dialektiska förhållande som beskrivs nedan, medan en identitetstyp enbart är en produkt av interaktion mellan människor (L. Berger & Luckmann 1998, s. 201).

Vidare menar företrädare för detta perspektiv att den subjektiva verkligheten, där identiteten ingår, formas genom ett dialektiskt förhållande mellan samhället och individen. Ett dialektiskt förhållande innebär att identiteten både formas av, och formar det omgivande samhället. Mer explicit uttryckt formas identiteten av sociala processer som således vidmakthåller, modifierar och omformar identiteten. Samtidigt påverkar de skapade identiteterna den rådande sociala strukturen. Detta innebär att skilda samhällen, orter eller städer (skilda kontexter) har förmågan att skapa olika identiteter (L. Berger & Luckmann 1998, s. 201).

2.1.1 Socialisation ur ett socialkonstruktivistiskt perspektiv

I den socialkonstruktivistiska traditionen beskrivs två typer av socialisation; primär och sekundär socialisation, där vi i denna studie främst är intresserade av den tidigare typen. Den sekundära socialisationen är den fas där en redan primärt socialiserad individ socialiseras in i nya sektorer i samhällets objektiva värld. Detta är en process som kan ske under hela en persons livstid, där socialisationen både finns före en person föds och efter denne har dött. Dock är även den primära socialisationen som sker under en persons barndom av intresse. Detta eftersom den sekundära socialisationen till stor del bygger på den identitet som skapats under den primära socialisationen (L. Berger & Luckmann 1998, s. 154).

Den sekundära socialisationen kan enkelt beskrivas som den process då en individ tillfogar sig en rollspecifik kunskap, till exempel rollen som duktig basketspelare. Denna rollspecifika kunskap är en del av en partiell verklighet, inte en heltäckande verklighet. I den rollspecifika kunskapen ingår rutinmässiga handlingar och tolkningar samt även den tysta kunskapen som tillhör rollen. Dessa värderas olika beroende på kunskapens status inom det rådande symboliska universumet. En läkare har i det västerländska samhället högre status än en städare, vilket beror på dessa områdets skilda stuts inom denna sorts samhälle. (L. Berger &

Luckmann 1998, s. 162ff). Under den sekundära socialisationen blir behovet av känslomässiga bindningar till signifikanta andra mindre relevant. Denna sorts socialisation kan fortskrida effektivt endast genom den ömsesidiga identifikationen som uppstår i kommunikation mellan människor. Detta medför att den senare fasen av socialisation upplevs som mindre verklig än den som internaliserades under barndomen, i den primära socialisationen. Det är därmed enklare att förnya kunskap som lärs in under den sekundära socialisationen, medan det som lärts in under barndomen ofta ter sig som en oundviklig sanning och verklighet (L. Berger & Luckmann 1998, s.165ff).

För att vidmakthålla den subjektiva verkligheten i vardagslivet behöver individen både signifikanta andra, men även i interaktion med andra personer i vardagslivet vidmakthålls den subjektiva verkligheten och identiteten. De signifikanta andra intar dock en särskilt viktig position då dessa fortlöpande kan bekräfta identiteten hos individen. Dessa närstående kan bestå av personer från föreningen, familjen, släkten och så vidare. De andra personerna som en individ möter i sitt vardagsliv, till exempel på tåget bidrar också med en bekräftelse av att befinna sig i en "sann" verklighet, men denna bekräftelse väger inte lika tungt som den bekräftelsen som kommer ifrån en närstående (L. Berger & Luckmann 1998, s.174ff).

2.2 Socialisation ur ett socialpsykologiskt perspektiv

Socialisation är något som pågår under hela en persons livstid, vilket medför att denna aldrig är avslutad utan istället är ett pågående projekt. Enligt Giddens är socialisationen både av biologisk och av social art, detta eftersom den också påverkas av sociala inslag såsom kulturella och materiella skillnader. Den del av socialisationen vi intresserar oss för är den som sker under tiden när en person är så kallad ungdom. Ungdomstiden karaktäriseras av att individen befinner sig i ett slags "ingenmansland", där han/hon inte längre är barn men inte heller vuxen. Individen försöker vara vuxen, men behandlas fortfarande som ett barn (Giddens 2007, s. 173f). Detta medför att individen befinner sig i en position som till stor del kantas av obestämbarhet.

Det är under denna ungdomsperiod som individens inre psykologiska värld ändras och skapandet av en någorlunda stabil identitet sker. Detta inträffar till stor del genom ett frigörande från föräldrarna, där individen skapar en slags självständighet gentemot föräldrarna och identiteten kan utformas i en önskvärd riktning. Denna process kallas inom socialpsykologi *adolescens* (Lalander & Johansson 2007, s.16). När en person är mellan 14 och 16 år gammal inträffar något som kallas *högadolescens*. Under denna period är individen

väldigt självcentrerad och han/hon fokuserar endast på den individuella identiteten och det projekt som det medför. Detta medför att individen blir känslig och bräcklig samtidigt som denne känner sig stark och oövervinnlig. Dessa känslor avlöser varandra i en häftig takt och individen kan växla mellan att vara stark till att i nästa stund vara ledsen och bräcklig. För att få bekräftelse söker sig individen till grupper, där de söker en stabil grupptillhörighet. Inom dessa grupper kan individen forma identiteten i en viss riktning, vilken därmed också stabiliseras. Dock kan grupper också förstärka en orealistisk känsla av oövervinnlighet (Lalander & Johansson 2007, s.17).

2.3 Giddens teori angående självidentitet i det senmoderna samhället

Giddens nämner i boken *modernitet och självidentitet – Självet och samhället i den senmoderna epoken* om hur vi människor aktivt konstruerar en bild av oss själva gentemot samhället. Det finns en inre påverkan och en yttre påverkan som ”målar” upp en bild av ”vem vi är” men även en bild av ”vem vi inte är”.

Giddens menar att det samhälle vi lever i idag har genomgått en hel del förändringar och att det har formats via *mekanismer* som under en längre haft effekt på och producerat det samhället som existerar idag. *Åtskiljandet av tid och rum, urbäddningsmekanismer* och den *institutionella reflexiviteten* är de mekanismer som Giddens menar har format det traditionella samhället till det senmoderna samhället individen lever i nu. Gemensamt för dessa mekanismer är att de har luckrat upp bland gamla, vedertagna seder som existerade i traditionella samhällen där det mesta hände lokalt, rörde sig om familjen och där människor oftast hade ett predestinerat liv. Det samhället som individen existerar i idag har, till följd av dessa mekanismer, inte bara brutit människan loss från gamla traditioner utan förändrat människans sätt att tänka, bete sig, förhålla sig till omvärlden och identifiera sig, på ett helt nytt sätt. Allt från att det lokala har gått till det nationella till att idag handla om det globala, till att en tidning förr i tiden kunde bistå människor med information till att en television tagit över informationsflödet, medan det idag styrs av internet och dess sociala medier. Båda dessa mekanismer, *åtskiljandet av tid och rum* samt *urbäddningsmekanismerna* har lett till att människor alltmer kommer närmare varandra, men att det inte behöver innebära att man gör det rent fysiskt, utan att det sker via den teknologi och de möjligheter som gjorts tillgängliga för oss.

Den tredje mekanismen som Giddens nämner är den *institutionella reflexiviteten* som baserar sig på individens sätt att tänka, självidentitetens reflektion samt identitetsskapandets bejakande i förhållande till omvärlden. Detta innebär att individen alltmer, i samband med de

andra mekanismer samt det moderna samhället specialisering av arbetet, har kommit till den punkt då man alltmer reflekterar över sig själv, över andra individer samt ens möjligheter att utvecklas för att klara av vardagen. I detta stadium arbetar människan med tanken om framtida möjligheter genom att konstant söka ny kunskap i nuet för att således kunna konstruera en plan för deras framtid. Detta är även något som sker väldigt medvetet där individen reflexivitet baserar sig på aspekter såsom kontinuitet, tillit, trygghet, omsorgspersoner, rutiner, traditioner samt en medvetenhet om tid som delas upp i vad som har varit, vad som är och vad som kommer att ske. På så sätt formar individen sin självidentitet samt konstruerar sin identitet i förhållande till omvärlden. Alla dessa aspekter, menar Giddens, är centrala i individens identitetsskapande i det senmoderna samhället, inte minst för den unga individen som är i behov av tillit och trygghet för att forma en säker identitet. (Giddens 1999, s. 17-41)

I det senmoderna samhället konstruerar individen sin identitet redan i ung ålder när man som barn alltmer börjar anamma ”den yttre världens realitet” där individen alltmer identifierar den del av sig själv som inte är en själv, utan den delen som är mer ”icke-mig” (Giddens, 1999, s. 55). Enligt Giddens så påverkas barnet mest av sina *omsorgspersoner* vars närvaro fungerar som en grundläggande förutsättning för att barnet således ska känna trygghet och tillit gentemot omvärlden. Detta är således ett *dialektiskt* förhållande som skapar ett emotionellt band mellan barnet och omsorgspersonerna där det ”[...]växer fram en *emotivkognitiv orientering mot andra, objektvärlden och självidentiteten*”. Denna process kommer således, som Giddens kallar det, konstruera en ”*emotionell vaccinering*” som leder till att barnet skyddas mot eventuella faror och hot samt stärker barnets självförtroende för att tackla situationer som kan uppstå i hans framtid (Giddens, 1999, s. 52ff).

Tilliten individen har i ung ålder gentemot vuxna är vital för att kunna stärka identitetsskapande i det senmoderna samhället. Detta är något som Giddens menar utvecklar den *ontologiska tryggheten* som innebär att individen således är medveten i sin reflexivitet och att hen får utvecklas i god takt och även i takt med omvärlden. ”*Grundläggande tillit är förutsättningen för uppbyggandet av såväl självidentiteten som identiteten hos andra personer och objekt*” (Giddens 1999, s. 55). Kreativitet är även något som är viktigt för att individen ska känna sig trygg, känna tillit och delaktighet, ”*kreativitet, dvs förmågan att handla eller tänka innovativt i förhållande till etablerade aktivitetsformer, är nära förbunden med grundläggande tillit*” (Giddens 1999, s. 54). Detta kan dock rubbas om individen avskärmats från omvärlden, speciellt i ung ålder, då den upplever en känsla av otillräcklighet och icke-delaktig i vardagens rutiner eller att inte få känna samhörighet med vuxna i

vardagen. På så sätt kan individen förlora tilliten och tryggheten gentemot vuxna samt omvärlden. Således skapas den *ontologiska otrygga personen* som inte känner att den längre är del av helheten och förlorar även grepp om kontinuitet, tillit, trygghet etc. (Giddens 1999, s. 68ff).

2.4 Begreppsdefinitioner

Nedan presenteras ett antal begrepp, vilka är centrala och relevanta för studien. Dessa presenteras eftersom de inte beskrivs fullt utförligt i studiens löpande text. Listan gör inte anspråk på att vara fullständig, men vi anser att de ord som är av betydelse för studien finns presenterade nedan.

Organiserad fritid – Detta benämns även strukturerad fritid och innefattar aktiviteter såsom föreningsliv och folkrörelseaktiviteter. Deltagande i föreningsliv kan vara att exempelvis spela fotboll eller dansa salsa (Ungdomsstyrelsen 2007:13, s. 10). Utmärkande för sådana aktiviteter är att de är planerade och syftar till att stärka ungdomarnas förmåga genom ett långsiktigt perspektiv (Koutakis, 2005).

Oorganiserad fritid – Detta är motsatsen till en organiserad fritid, vilket innefattar aktiviteter som inte har några specifika krav och som inte är vuxenledda. Detta kan innefatta till exempel spontana aktiviteter såsom att några kompisar spelar fotboll tillsammans utan några speciella krav på tillhörighet i någon förening. Dessa aktiviteter har inga långsiktiga mål utan de är av en mer kortsiktig karaktär (Koutakis, 2005).

Identitetsskapande/identitetsutveckling – Tommy Svensson presenterar i sin bok Erik H Erikssons definition av identitetsutveckling. Enligt Erik H Eriksson sker en individs identitetsutveckling genom en kombination mellan sociala, kulturella och biologiska influenser. Denna utveckling är konfliktfylld och innehåller flertalet kriser, vilka är nödvändiga för individens mognad och positiva utveckling (Svensson 1992). Det är även viktigt att framhålla hur identitetsskapandet sker genom ett dialektiskt förhållande gentemot omvärlden (Peterson, Svensson & Addo 2003, s. 29ff).

Segregerat område – Begreppet segregation innebär det rumsliga åtskiljandet av olika befolkningsgrupper. Denna åtskiljning kan ske på grund av exempelvis social status och/eller

etnisk tillhörighet. Ett segregerat område är således ett område med en koncentration av en viss befolkningsgrupp (Peterson, Svensson & Addo 2003, s. 36).

Socioekonomisk status (SES) – Detta är ett begrepp som sammanfattar diverse faktorer som på skilda sätt påverkar en persons sociala klasstillhörighet. Exempel på faktorer är yrke, utbildning, social status och inkomst (Adler m.fl. 1994, s. 15 – 24).

3. Tidigare forskning

Eftersom studier angående ungdomars identitetsskapande utifrån en organiserad fritid har lyst med sin frånvaro både i Sverige och internationellt, är således studier som behandlar detta svårt att finna. Istället har forskning angående dessa separata områden (identitetsskap, organiserad fritid) insamlats för att komplettera varandra och ge en så heltäckande bild som möjligt. Forskning angående det politiska/statliga och kommunala arbetet kring ungdomars fritid är däremot relativt väletablerat, vilket medför att den tidigare forskningen som behandlar detta område är tämligen fyllig.

Först presenteras övergripande tidigare forskning kring identitetsskapande för att sedan mer detaljerat belysa fritidsaktivitetens funktioner och betydelser för ungdomar. Sist presenteras tidigare forskning som behandlar det politiska/statliga och kommunala arbetet som arbetar aktivt med ungdomars möjligheter till en tillfredställande fritid.

3.1 Identitetsskapande

I boken *Ungdomar i vardagens väv* presenteras en handfull teorier angående hur ungdomars identitet utformas. Det framhålls på flertalet ställen hur identiteten utformas i ett dialektiskt förhållande gentemot omvärlden. De förhandlingar angående identitet och tillhörighet som ungdomar har i mikrokontexter relateras således till de offentliga definitionerna av identitet som råder i samhället. Ungdomarna omformar dessa definitioner och ger dem nya betydelser som bidrar till att överbrygga ”glappet” mellan deras värld och den vuxenvärld som omger dem. I denna process skapar ungdomarna ett eget rum mellan vuxenvärlden och deras egen värld där de kan experimentera och omforma sin identitet. Detta identitetsskapande arbete syftar främst till att skapa en gemenskap i ett samhälle som i mångt och mycket blir mer komplext, vilket inger en känsla av trygghet och tillhörighet (Peterson, Svensson & Addo 2003, s. 29ff). Detta kan liknas vid Ungdomsstyrelsens forskning om hur fritidsaktiviteter skapar en länk mellan lek och vuxenvärld, där experiment och utforskning av den egna

identiteten kan ske. Dessa experiment sker i en miljö som kantas av rimliga krav, vilka inte stör ungdomarnas identitetsskapande aktiviteter (Ungdomsstyrelsen 2007:13, s. 7).

Utifrån ovanstående diskussion förstår vi att ungdomars identitetsskapande sker i relation till det övergripande samhället, men det är viktigt att notera att deras identitet också skapas i relation till sina vänner, grannar, familjer, föräldrar, andra vuxna och så vidare. Identitetsskapandet sker således via interaktion med andra personer, oavsett om dessa personer bor i samma område eller om de representerar den offentliga samhällsliga definitionen av ungdomars identitet (Peterson, Svensson & Addo 2003, s. 26). I det moderna samhället har traditioner för identitetsskapande, såsom synen på kön, etnicitet och så vidare, upplösts och fått nya betydelser. Detta betyder dock inte att dessa har tappat sin betydelse utan att dessa fortfarande inverkar på ungdomars identitetsskapande. Den nya synen på kön eller etnicitet medför både begränsningar och möjligheter, vilka båda påverkar i ungdomars identitetsskapande (Peterson, Svensson & Addo 2003, s. 27).

3.2 Ungdomsgårdar, organiserad fritid och identitet

Ungdomsgårdar är ofta mycket attraktiva eftersom de är lättillgängliga och gratis, då de inte kräver något medlemskap. Ungdomsgårdarna står således i motsats till exempelvis organiserade idrottsrörelser som ofta kräver ekonomiska insatser och också kräver ett engagemang från föräldrar. Det är viktigt att notera att ungdomar och främst flickor i resurssvaga områden är mindre aktiva i föreningar än ungdomar från andra områden. Detta innebär att ungdomsgårdarna har större betydelse i de mer resurssvaga områdena och att de därmed rekryterar en större andel ungdomar från lägre klasser (Peterson, Svensson & Addo 2003, s. 187). Detta faktum noteras också av Ungdomsstyrelsen där de menar att ”bra” resursstarka ungdomar är mer aktiva i organiserade fritidsaktiviteter och att de ”sämre”, mindre resursstarka ungdomarna i större mån deltar i oorganiserade fritidsaktiviteter (Ungdomsstyrelsen 2007:13, s. 9).

Det är följaktligen flest ungdomar från dessa mer resurssvaga områden som söker sig till ungdomsgårdar, vilket medför att flertalet av dessa ungdomar har liknande bakgrund och svårigheter. Dessa svårigheter kan vara exempelvis att ungdomarna har destruktiva relationer med sina föräldrar, vilket medför att de söker sig till likasinnade ungdomar (Ungdomsstyrelsen 2007:13, s. 15). Genom att sammanföra sådana ungdomar kan den sociala utvecklingen utvecklas negativt och ungdomarnas problem kan öka som helhet. Detta genom att ungdomarna socialiseras i en miljö med likasinnade och där problemen förs vidare genom de sociala nätverk ungdomarna ingår i. För att motverka denna negativa sociala utveckling är

det viktigt med goda relationer till vuxna, vilka kan agera som förebilder som kan bidra med vägledning och bekräftelse. Dessa vuxna behöver inte nödvändigtvis vara föräldrar utan en god vuxen förebild från ungdomsgården kan vara ett mycket inslag hos dessa ungdomar (Ungdomsstyrelsen 2007:13, s. 20f). Andra äldre ungdomar kan också agera som goda förebilder för de yngre. Dessa äldre personer kan betraktas som mentorer för de yngre personerna, vilket benämns mentorskap. Detta mentorskap ingår i flertalet program som ungdomsstyrelsen lyfter fram och de anser att detta kan motverka diverse problem, såsom kriminalitet eller en negativ social utveckling i helhet (Ungdomsstyrelsen 2007:13, s. 14).

Ungdomsstyrelsen framhåller fritidens viktiga betydelse för ungdomars välmående, utveckling och även identitetsutveckling. Detta eftersom den organiserade fritiden både innebär frihet, motivation och även rimliga krav för ungdomar, vilket stimulerar ungdomarnas identitetsutveckling och främjar också flertalet hälsoaspekter. Fritiden har också en demokratisk funktion eftersom ungdomar inom organiserade aktiviteter får lära sig mycket om deltagande och inflytande, vilket kan föras över till andra arenor som ungdomarna agerar på. Det framhålls också att fritiden är en frizon där unga slipper ha vuxenvärldens ”vakande ögon” på sig hela tiden (Ungdomsstyrelsen 2007:13, s. 6f). Fritiden upplevs också som en arena som skapar social integration och som minskar ångest och depression hos ungdomar (Ungdomsstyrelsen 2007:13, s. 15). Ungdomars deltagande i en organiserad fritid kan betraktas både som ett komplement eller en kompensation till deras relationer i hemmet och skolan. En situation där fritiden kan utgöra en kompensation är då unga presterar mindre bra i skolan och istället söker sig till olika fritidsaktiviteter för umgänge. Dessa aktiviteter kan stimulera lärande i en annan miljö och därigenom utvecklas individens lärande utan att han/hon känner för höga krav (Ungdomsstyrelsen 2007:13, s. 19).

Det är dock viktigt att också se den motsatta aspekten av ungdomars fritid, nämligen den som påvisar att många ungdomar anser sin fritid som ensam och negativ. Detta kan således främja en asocial utveckling istället för den motsatta, vilken vi har redogjort för ovan (Ungdomsstyrelsen 2007:13, s. 8). Inaktiva ungdomar kan också ha svårt att ta del av de kunskaper angående deltagande och inflytande som förmedlas inom ramen för fritidsaktiviteterna, vilket medför att dessa ungdomar riskerar att marginaliseras ytterligare (Ungdomsstyrelsen 2007:13, s. 24).

Enligt forskningsresultat från Koutakis och Stattin (2005) medför deltagande i organiserade aktiviteter att ungdomar får en bättre och starkare självkänsla samtidigt som deltagandet medför att ungdomarna till mindre grad anammar ett normbrytande beteende, till exempel kriminalitet eller liknande. Sammanfattningsvis går det att konstatera att de

organiserade aktiviteterna främjar en positiv utveckling, medan det motsatta förhållandet gäller för de oorganiserade aktiviteterna (Koutakis, 2005).

3.3 Politiska/statliga och kommunala ungdomssatsningar

Ungdomars fritid har alltid varit ett område för politiska åtgärder som syftar till att ingripa och planera dessa ungdomars möjligheter till olika sorters fritid. Detta arbete har till stor del skötts av så kallade fritidsnämnder som bland annat har som mål att stödja frivilligt ungdomsarbete och också följa upp hur fritiden används. Sådana satsningar har på senare tid knutits till ett brottsförebyggande arbete, där ungdomars fritid syftar till att undvika att ungdomar bebländar sig med kriminella aktiviteter. Fritidsaktiviteter sägs även ha en starkt integrerande effekt, då dessa kan genomföras oberoende av ras, nationalitet eller kön (Peterson, Svensson & Addo 2003, s. 187f).

Det politiska integrationsarbetet arbetar också med att skapa mötesplatser som kan sammanföra ungdomar och myndighetspersoner. Detta för att främja en dialog mellan dessa parter och överbrygga känslan av ett ”vi” (ungdomar) och ”dom” (vuxna myndighetspersoner). Dessa mötesplatser syftar också till att kombinera den integration som utförs av ungdomarna med de integrationssatsningar som förmedlas av myndigheter (Peterson, Svensson & Addo 2003, s. 173).

Ungdomsstyrelsen arbetar med fritidssatsningar som berör ungdomar i så kallade riskmiljöer, där de arbetar för att utveckla kompetens och kvalitet inom kommuner och ideella organisationer. Detta till stor del för att motverka diverse problem såsom drogberoende och kriminalitet hos ungdomarna. Det är även viktigt att notera att fritidsverksamhet *inte* är någon lagstadgad skyldighet för kommunen, och att det arbete som gäller fritidsaktiviteter till stor del också är knutet till andra aktörer såsom skola och socialtjänst (Ungdomsstyrelsen 2007:13, s. 2ff). Ungdomsstyrelsen pekar också på det skifte som har skett i ungdomspolitiken, där fokus nu riktas mot bland annat ungdomars motståndskraft istället för, som tidigare, ungdomars problem och risker. Detta skifte innebär att politiken nu alltmer har ett optimistiskt och positivt förhållningssätt gentemot ungdomars fritid och livssituation (Ungdomsstyrelsen 2007:13, s. 18).

Ungdomsstyrelsen framhåller också vikten av ett heltäckande perspektiv på ungdomars fritid och att det krävs ett samarbete mellan diverse aktörer såsom skola, fritid och föräldrar. De belyser också nödvändigheten av att utforma aktiviteter *tillsammans* med ungdomarna genom interaktion och samarbete. Detta för att knyta bättre kontakter med ungdomar och för att kunna utforma verksamheter som lockar dessa ungdomar till att engagera och aktivera sig.

Det är viktigt att ha satsningar som syftar till långvariga förbättringar och inte endast kortsiktiga lösningar. Även kontinuitet är viktigt för att kunna påverka ungdomars situation på ett adekvat sätt (Ungdomsstyrelsen 2007:13, s. 24ff). Utifrån Koutakis och Stattins (2005) forskningsresultat bör arbetet med unga på framför allt ungdomsgårdar fokusera på relationsskapande, det vill säga att de ansvariga vuxna ska arbeta mycket med att knyta band till ungdomarna och därmed agera som förebilder och stöd för dessa ungdomar (Koutakis, 2005).

4. Metod

Den metod som används i studien är dels semi – strukturerade intervjuer med tre vuxna som arbetar aktivt med ungdomars fritid, och dels en gruppintervju med ungdomar från de valda områdena, Högberget och Haganäs. Detta kompletterades med en kortare enskild intervju med en informant från Högberget. Även statistik angående Haganäs och Högberget har insamlats.

4.1 Metodval och dess genomförande

Denna studie använder ett kvalitativt angreppssätt och den insamlade empirin analyseras utifrån ett induktivt tillvägagångssätt. Med induktivt tillvägagångssätt menas att vi, forskarna, analyserar vårt material på ett öppet sätt där vi *inte* främst utgår ifrån redan existerande teorier. Vi strävar istället efter att utveckla nya tankar och teorier utifrån vårt insamlade material (Boyatzis 1998, s.30). Induktivt insamlad data kan göras via exempelvis intervjuer eller deltagande observationer. Detta arbetssätt är enligt Boyatzis (1998) fördelaktigt om ämnet som undersöks inte har blivit utforskat innan, vilket är fallet med studier av ungdomars identitetsskapande utifrån en organiserad fritid. Därmed ansåg vi att detta arbetssätt var det mest fördelaktiga för vår studie. Alla våra intervjuer spelades in med diktafon och under gruppintervjun kompletterades diktafonen med anteckningar. Dessa anteckningar fördes kontinuerligt under intervjun.

4.1.1 Intervjuer med ungdomar

Vi valde att använda oss av intervjuer som primär insamlingsmetod. Vi valde att fokusera på en gruppintervju med ungdomarna, eftersom en sådan intervjuform bidrar till en övergripande förståelse av ungdomarna och deras utsagor. Att vi inte utförde individuella intervjuer medför en brist i det avseendet att vi endast får en specifik utsaga, vilken kan skilja sig från en individuell utsaga. Även gruppsyck kan inverka på våra informanter, vilket kan medföra att

utsagorna kan bli väldigt likartade. Detta medför att vi inte får alla nyanser av vårt valda ämne. Dock kan en förtjänst med gruppintervjuer vara att vi får en bredd på utsagorna och även en diskussion som kan lyfta upp aspekter som annars skulle hamna utanför studien. Hade vi genomfört både individuella intervjuer och gruppintervjuer hade detta medfört att vi kunnat ställa dessa utsagor mot varandra och sedan jämfört dessa. En brist med detta kunde ha varit att analysen blivit spretig om utsagorna skiljer sig mycket åt, men det kunde också ha berikat studien i det avseendet att analysen skulle fått en större bredd (Gillham 2008, s. 94f)

En gruppintervju genomfördes på Sundskolan. För gruppintervjun intervjuades sex stycken ungdomar i åldrarna 13 - 15 år, som var jämt fördelade mellan könen. Varför vi valde att dela upp ungdomarna jämnt mellan könen är för att det utifrån ett makthierarkiskt perspektiv kan vara hämmande för tjejer/kvinnor när de befinner sig i ett ”underläge”, alltså att vara mindre i antal jämfört med männen/pojkarna (Gillham 2008, s.97). Av dessa ungdomar var två från Högberget och två från Haganäs, resterande ungdomar var från andra närliggande områden. Vi genomförde även en kortare enskild intervju på Skogsängens ungdomsgård eftersom vi ville ha mer information rörande vårt ämne från en informant från Högberget.

Gruppintervjun varade i ungefär en timme och detta är i enlighet med intervjumetoder där man lyfter fram vikten av att ha minst 45 min till en timme (och längre) långa intervjuer för att få ut så mycket information från en informant som möjligt, så att man kan sätta det i förhållande till studiens syfte och frågeställning. Eftersom vi använt en gruppintervju så kommer vi dock överskrida tiden för normalt lämpade intervjuformer då vi har fler individer/informanter som sitter och berättar olika utsagor och då gäller det att de flesta får sin röst hörd och att all information kommer fram, så långt som möjligt (Gillham 2008, s. 107). Den enskilda intervjun varade i cirka 20 minuter, vilket enligt Gillham (2008) är i det kortaste laget för en sådan intervjuform. Dock ansåg vi att intervjutiden räckte för att uppnå en bredare förståelse för ungdomar från Högberget. Vi kunde också under denna intervju känna att vi uppnått en teoretisk mättnad, vilket innebär att den nya datan inte bidrog med någon ny kunskap (Hartman, 2001).

Under planeringsstadiet av studien så valde vi att vi skulle vända oss till två skolor i våra två valda områden för att få tillgång till ungdomar i åldrarna 13 – 15 år. Dessa skolor var Högbergets skola och Haganässkolan. Dock fick vi, efter ett par veckor, ett nej från båda skolorna vilket ledde till att vi fick bygga upp en ny strategi för att få tillgång till ungdomarna. Vi fick ett tips av Anna Andersson på Öreskogs stadsdelsförvaltning om att ta kontakt med en annan skola i Haganäs, Sundskolan. Vi tog direkt kontakt med Sundskolan och fick väldigt snabbt ett positivt svar om att vi var väldigt välkomna till deras skola. Vi kom i kontakt med

biträdande rektor Moa Lagnel som vidarebefordrade oss till två lärare som hade hand om en klass med ungdomar i åldrarna 13 – 14 år. Dessa lärare, Erik Lövmärk och Sara Lennartsson gav oss snabba besked och inom en vecka hade vi sex stycken ungdomar, varav tre pojkar och tre tjejer, som var villiga att ställa upp på en intervju. Eftersom vi, på grund av de andra skolorna som tackat nej, nu låg efter i vårt tidsschema var vi nu tvungna att använda oss av enbart gruppintervjuer istället för både grupp- och individuella intervjuer, vilket var vår ursprungliga idé.

Sedan var det dags att få tag på ungdomar i Högberget och eftersom Högbergets skola tackat nej fick vi således vända oss till Skogsängens ungdomsgård. Där kom vi i kontakt med Sandra Broäng, som är föreståndare för ungdomsgården. Vi fick tillåtelse att komma till ungdomsgården och fråga ungdomar fall de var villiga att ställa upp på en intervju. Och efter en vecka hade vi fått våra informanter, sex stycken ungdomar varav tre pojkar och tre flickor. Dock kunde endast en kortare enskild intervju genomföras eftersom resterande ungdomar inte hade fyllt i informations- och samtyckeskravet, vilket är ett krav för att få genomföra intervjuer med ungdomar under 15 år (Vetenskapsrådet, Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning, s. 9f). Trots detta missöde ansåg vi att vi fått tillräckligt med information och kunskap om vårt valda ämne, vilket därmed inte medförde en brist i studien (Se bilaga).

4.1.2 Unga informanter

Sundskolan

Johanna – 14 år och boende i Högberget, Evelinas tvillingsyster.

Evelina – 14 år och boende i Högberget, Johannas tvillingsyster.

Johan – 13 år och boende i Haganäs.

Konrad – 14 år och boende i Haganäs.

Sandra – 14 år och boende i ett närliggande (både geografiskt och socioekonomiskt) område till Haganäs.

Milad – 14 år och boende i ett närliggande (både geografiskt och socioekonomiskt) område till Haganäs.

Skogsängens ungdomsgård

Miranda – 14 år och boende i ett närliggande (både geografiskt och socioekonomiskt) område till Högberget.

4.2 Intervjuer med ansvariga vuxna

Vi har även utfört intervjuer med tre personer som på olika sätt är ansvariga och/eller delaktiga i ungdomars organiserade fritid. Dessa intervjuer genomfördes på ett semi-strukturerat vis (för förklaring: se ovan). Anledningen till att vi valde att utföra en sådan form av intervju beror på att vi ville uppnå en öppenhet och frihet, där informanten kunde tala ganska fritt om det ämne vi vill täcka in. Detta medförde att intervjun bidrog med en förståelse för informanten, utifrån en subjektiv synvinkel (Gillham 2008, s.103). Syftet med dessa intervjuer var även att få en förståelse av hur vuxna arbetar med ungdomars fritid och vad deras motiv är. Vi vill således undersöka om motiven för engagemanget skiljer sig beroende på vilken stadsdel aktiviteterna äger rum. Vi vill även undersöka hur detta engagemang eventuellt kan påverka ungdomars identitetsskapande. Dessa intervjuer varade ungefär i en timme, vilket är en bra rekommenderad intervjulängd. Detta eftersom informanterna dels får utrymme att tala utan tidspress och dels att informanterna inte blir uttråkade eller liknande vilket kan vara fallet om intervjun är för lång (Gillham 2008, s. 107).

Personerna som har intervjuats var preventionssamordnaren Anna Andersson från Öreskogs stadsdelsförvaltning och hennes kollega fältassistenten Peter Öman. I stadsdelen Skogsängen intervjuades fältassistenterna Göran Munter och Felicia Johnavi. Även Ungdomsstyrelsens projektansvarige, Alexander Holmert, intervjuades.

Ungdomsstyrelsen är en myndighet som arbetar med att följa upp ungdomspolitiska mål. De jobbar även med att främja ungdomspolitik bland andra myndigheter samt att stödja kommuner i deras utveckling med kunskapsbaserad ungdomspolitik. Genom att insamla information om ungdomar och deras situation så arbetar Ungdomsstyrelsen även med att sammanställa kunskap om ungdomars vardag, hälsa, utbildning et cetera. Något som Ungdomsstyrelsen även arbetar med är att sprida kunskap och information om politiken från det civila samhället. Det civila samhället är den del av samhället som omfattar sammansättningar och organisationer som inte är förenade med staten eller marknaden för den delen. Genom att sprida det civila samhällets politiska budskap ser Ungdomsstyrelsen till att bistå organisationer, ideella föreningar och andra föreningar att förbättra villkoren för deras utveckling (Ungdomsstyrelsen, Uppdrag och kunskap 2012).

Vi kom i kontakt med Alexander Holmert på Ungdomsstyrelsen när vi ville ta reda på om det fanns myndigheter eller andra verksamheter som aktivt och vardagligen arbetar med ungdomar. När vi sökte på internet (google.se) och använde oss av sökord såsom ”ungdomar”, ”fritid”, ”vardag” kom Ungdomsstyrelsen upp som en av de första länkarna man kunde söka sig fram till. Eftersom vi inte tidigare haft någon uppfattning om vilka Ungdomsstyrelsen var bestämde vi oss för att se vad vi kunde få ut för information från deras hemsida. Så fort vi kom in på deras hemsida och uppmärksammade vad de jobbade med insåg vi att intervjua någon från denna myndighet skulle vara fördelaktigt för studiens syfte. Vi kontaktade Ungdomsstyrelsen och blev hänvisade till Alexander Holmert som vi direkt bestämde en tid för intervju. Från det att vi tog kontakt med Alexander, gick det två veckor innan intervjun blev av. Ungdomsstyrelsen hade en konferens i Folkets Hus/City Conference där vi fick möta upp Alexander och där vi även genomförde intervjun som varade ca en timme.

Vi bestämde oss för att intervjua ansvariga för ungdomars fritidsaktiviteter från stadsdelsförvaltningen eftersom dessa till stor del arbetar nära ungdomarna, och därför har bra kunskaper om ungdomars situation i en lokal kontext. Vi kontaktade både Öreskogs stadsdelsförvaltning och Skogsängens stadsdelsförvaltning, då våra respektive områden ingår i dessa stadsdelar. Från Öreskogs stadsdelsförvaltning fick vi direkt kontakt med Anna Andersson, som arbetar som preventionssamordnare och vi fick tid för en intervju med henne och hennes kollega fältassistenten Peter Öman. Från Skogsängens stadsdelsförvaltning fick vi kontakt med Klara Westerlund, som arbetar som preventionssamordnare. Genom denna kontakt fick vi tid för intervjuer med två fältassistenter som arbetar inom stadsdelsförvaltningen, Göran Munter och Felicia Johnavi. Intervjuerna med samtliga vuxna ansvariga från stadsdelsförvaltningarna skedde på deras kontor i respektive stadsdel och pågick i ungefär en timmes tid (Se bilaga).

4.2.1 Vuxna informanter

Anna Andersson – Preventionssamordnare i Öreskogs stadsdelsförvaltning. Arbetar med preventivt arbete som rör ungdomars fritid och deras liv i helhet.

Peter Öman – Fältassistent i Öreskogs stadsdelsförvaltning. Arbetar nära ungdomarna med frågor som rör deras liv och fritidsaktiviteter.

Göran Munter – Fältassistent i Skogsängen. Arbetar nära ungdomarna med frågor som rör deras liv och fritidsaktiviteter.

Felicia Johnavi – Fältassistent i Skogsängen. Arbetar nära ungdomarna med frågor som rör deras liv och fritidsaktiviteter.

Alexander Holmert – Projektansvarig för Ungdomsstyrelsens satsningar. Arbetar med satsningar som syftar till att öka ungdomars tillgång till inflytande och öka deras välfärd

4.3 Sammanfattning

Samtliga genomförda intervjuer är semi – strukturerade vilket innebär att det fanns utrymme för en öppen diskussion där informanterna, någorlunda, fritt får tala om det valda ämnet. Men intervjun är även strukturerad, på så sätt att basen är likadan för alla i intervjun. Alla informanter är likgiltiga inför frågorna som ställs, då frågorna är strukturerade på så sätt att olika frågor kan leda till lika svar som täcker in de valda områden forskaren vill få svar på (Gillham 2008, s.103). Samtliga intervjuer spelades in via diktafon. Dock kompletterades gruppintervjun även med anteckningar eftersom det under en gruppintervju kan vara svårt att höra vad alla säger och hålla reda på vem som sa vad (Gillham 2008, s. 93).

4.4 Metoddiskussion

Genom att använda intervjuer som datainsamlingsmetod begränsar vi oss på så sätt att vi får en ensidigt subjektiv bild av identitetsskapande. Även om vi är intresserade av ungdomars subjektiva upplevelse av identitetsskapande utifrån en organiserad fritid, så går vi miste om den mer generella uppfattningen av identitetsskapande utifrån en organiserad fritid som vi skulle ha fått vid en eventuell kvantitativ metod, exempelvis via en enkätundersökning. (Lantz 2007, s. 29).

Vi som forskare kan också i viss utsträckning ha påverkat våra informanter. Detta kan ske på olika vis, såsom att ungdomarna berättar det de tror att vi vill höra och inte belyser sin verkligt subjektiva åsikt. Ungdomarna kan också välja att utelämna viss information av diverse anledningar. Under intervjuerna med vuxna kan dessa välja att endast lyfta fram de positiva aspekter rörande ungdomars fritid och hur välfungerande det kommunala arbetet anses vara. Detta beror på att informanterna själva bestämmer vad som sägs och vad som inte sägs, vilket påverkar vilket datamaterial som utmynnar från intervjuerna. Det är även vanligt att informanterna beskriver sitt agerande på ett annat sätt än hur de faktiskt agerar och att de

på så vis förvränger sina utsagor. Detta medför att vårt intervjumaterial kan bli bristfälligt så tillvida att utsagorna inte är riktiga eller att utsagorna är tillspetsade åt ett eller annat håll. (Lantz 2007, s. 12f). Dock anser vi att genom att intervjua både vuxna och ungdomar om vårt valda ämne, bidrar detta till att bredda och fördjupa kunskapen om ungdomars fritidsaktiviteter och identitetsskapande. Detta eftersom utsagorna kan jämföras med varandra och därigenom belysa fler nyanser av identitetsskapandet utifrån en organiserad fritid. Vi kan således se hur vuxnas utsagor skiljer sig från ungdomars och därmed tolka intervjumaterialet på ett mer korrekt vis.

4.5 Metod för att analysera materialet

Efter att vi hade genomfört intervjuerna påbörjades arbetet med transkribering och senare analyserades den information som transkriberats. Transkriberingen skedde med hjälp av dator. Under transkriberingsarbetet sökte vi kontinuerligt efter teman som genomsyrade intervjuerna. I boken *Transforming Qualitative Information – Thematic Analysis and code development* av Richard E. Boyatzis så nämner han att teman är grundläggande för att få fram information som sedan kan användas för att bestämma teorin för studien. På så sätt arbetar man utifrån ett induktivt tillvägagångssätt där man med hjälp av intervjuerna transkriberar, skapar koder och ur dessa koder kan forskaren således få fram teman som sätts i förhållande till studiens syfte och frågeställning (Boyatzis, 1998, s. 30).

Med hjälp av detta arbetssätt så ökar man studiens reliabilitet och validitet då forskaren med hjälp av kodningen arbetar nära sitt råmaterial, vilket således innebär att det med stor sannolikhet att nästa person som vill forska kring samma ämne kommer att kunna återskapa samma sorts studie utifrån det material som redan finns tillgängligt. Något som även är fördelaktigt med att jobba induktivt är att den information som förekommer i råmaterial ger så mycket mer för studien än t.ex. teoridrivna forskning som kan leda till att studiens validitet således ökar, via induktivt insamlad data, och kan utsättas för alltmer kritik och beroende variabler, så kallade bakomliggande orsaker (Boyatzis, 1998, s. 30).

Eftersom vi använder det socialkonstruktivistiska perspektivet med dess fokus på ett kontextuellt sammanhang, är det naturligt för oss att analysera vårt material genom en kontextuell analys. En sådan analys utgår ifrån det övergripande antagandet att människor påverkas av sin sociala omgivning på olika sätt. I den sociala omgivningen ingår exempelvis skolan, föreningslivet och bostadsorten, vilka är avgränsade områden inom vilka social interaktion utgör en betydande del. Denna interaktion bestäms av vilka individer som ingår i det speciella sammanhanget, kontexten. Det är därför viktigt att skilja kontexten från de

institutionella och strukturella faktorer som utmynnar ifrån myndigheter och organisationer, men även från media och ideologier (Peterson, Svensson & Addo 2003, s. 41f).

4.6 Områdesbeskrivning

Högberget och Haganäs är två områden som geografiskt befinner sig väldigt nära varandra (cirka 2 km ifrån varandra), men avståndet mätt i socioekonomiska termer är mycket större. Utifrån inhämtad statistik (se nedan) skiljer sig exempelvis inkomsterna markant i de två områdena, där boende i Högberget generellt sett har högre löner än boende i Haganäs. Även andra aspekter såsom arbetslöshet, socialbidragsberoende och andra stöd är mer frekvent i Haganäs än i Högberget. Dessa skillnader speglar således levnadsvillkoren för de boende i områdena och främst för unga, eftersom de befinner sig i en mer osäker situation än vuxna. Detta eftersom unga under socialisationen befinner sig i en position mellan barn och vuxenliv, vilket medför en osäkerhet och obestämbarhet (Giddens 2007, s. 173f). Dessa skillnader i levnadsvillkor kommer därför innebära olika utgångspunkter för ungdomar när de ska utveckla en stabil identitet. Den socioekonomiska situationen, familjen, vännerna, bostadsområdet och skolan kommer medverka i stor utsträckning när ungdomarna utformar sin identitet. Ungdomar i en marginaliserad/segregerad position har därmed andra förutsättningar och möjligheter att utveckla en stabil identitet än ungdomar som bor i ett mer resursstarkt område (Peterson, Svensson & Addo 2003, s. 26). För att kunna analysera hur dessa faktorer påverkar ungdomarna i deras identitetsskapande måste vi först redovisa en sammanställning av dessa.

För att uppnå en bredare förståelse av de områden vi studerar har vi insamlat statistik från en hemsida som presenterar statistik från de största städerna i Sverige. Dessa uppgifter är även tänkta att kompletteras med områdesbeskrivningar hämtade från ungdomar bosatta i områdena och vuxna som aktivt arbetar med ungdomars organiserade fritid. Detta för att nå en förståelse av hur ungas identitetsskapande påverkas av hur den lokala orten beskrivs och hur vuxnas aktiva arbete kan påverka ungas identitetsskapande på olika sätt. De ämnesområden vi har valt statistik ifrån är exempelvis andelen personer med bistånd, ohälsotal med mera. Denna statistik hänvisar främst till åren 2010 och 2011.

För att förstå hur ungdomars organiserade fritid ser ut har vi även erhållit statistik som behandlar detta. Vi har även valt att undersöka övriga aspekter av ungdomars fritid, som inte faller under termen ”organiserad”. Genom statistiken kan vi kartlägga hur ungdomars fritid ser ut och hur den eventuellt skiljer sig mellan de stadsdelsområden vi undersöker. Dessa uppgifter kompletteras, precis som föregående uppgifter, med ungdomars och vuxnas

beskrivningar av fritiden i de två områdena. Haganäs ingår i stadsdelsområdet Öreskog och Högberget ingår i stadsdelsområdet Skogsängen. Denna statistik avser år 2012.

4.6.1 Haganäs

Området Haganäs beskrivs av preventionssamordnaren Anna Andersson i Öreskog som väldigt speciellt, som ett område där ungdomarna är mycket måna om det egna området. Ungdomar hyser starka känslor för sitt område och enligt Anna Andersson uppvisar ungdomarna patriotiska känslor när de talar om sin skola, sitt område och sin bekantskapskrets. Även Anna Anderssons kollega, fältassistenten Peter Öman belyser det speciella med Haganäs, då han talar om hur engagemanget till stor del är starkare där än engagemanget i andra områden (Intervju på Öreskogs stadsdelsförvaltning, 21/11-12).

Även statistiskt sett är Haganäs något av ett speciellt område eftersom det uppvisar en hög andel socialbidragstagare (7,3 % år 2011), arbetslösa (7,4 % år 2011) och även ett högt ohälsotal (30,7 dagar med sjukersättning år 2011). Haganäs innehar också en tämligen stor koncentration av låginkomsttagare och gruppen höginkomsttagare är ytterst liten (Statistik om storstaden - Stadsdel Haganäs områdesfakta 2012). Dessa uppgifter tyder på att Haganäs utåt sett kan betraktas som ett mindre ”attraktivt” område, med en högre koncentration av utmaningar jämfört med andra mer ”attraktiva” områden i storstadsområdet. Högberget kan betraktas som ett sådant mer ”attraktivt” område (Sernhede 2007, s. 40). Ett exempel på ungdomars reaktion på dessa yttre omständigheter är ett uttalande, där Milad beskriver sitt område som ett ”ghetto” (Intervju på Sundskolan, 20/12-12, Milad).

Inom stadsdelen Öreskog, där Haganäs ingår finns enligt Anna Andersson och Peter Öman ett rikt föreningsliv och ungdomar inom stadsdelen aktiverar sig till hög grad med olika aktiviteter, både organiserat och oorganiserat (Intervju på Öreskogs stadsdelsförvaltning, 21/11-12). Denna bild stöds till stor del av ungdomarna i området, där de noterar att i Haganäs finns det alltid något att göra. Det kan vara alltifrån aktiviteter på ungdomsgården till att hänga vid centrum (Intervju på Sundskolan, 20/12-12, Evelina och Johanna). De oorganiserade aktiviteterna kan exempelvis vara spontanidrott, och 2012 säger hela 86 % av invånarna i Öreskog att de är nöjda med möjligheterna till sådana oorganiserade aktiviteter.

De organiserade fritidsaktiviteterna kan exempelvis vara vuxenledda (lärarledda) aktiviteter eller diverse aktiviteter på ungdomsgårdar. Statistiken (för 2012) visar att andelen pojkar i årskurs 9 i Öreskog som aktiverar sig på ungdomsgårdar är 38 %, och samma siffra för flickor är 27 %. Statistiken (2012) belyser också att andelen pojkar i årskurs 9 i Öreskog

som aktiverar sig i någon lärarledd aktivitet är 61 % och samma siffra för flickor är 50 % (Storstadsenkäten 2012: Temarapport – Skola, fritid, föräldrar 2012, Åk 9).

4.6.2 Högberget

Statistiskt sett kan Högberget betraktas som motsatsen till Haganäs eftersom Högberget innehar en låg andel socialbidragstagare (0,6 % år 2011), arbetslösa (1,6 % år 2011) och även ett lågt ohälsotal (12 dagar med sjukersättning år 2011). Högberget har också en hög koncentration av medel- och höginkomsttagare, medan andelen låginkomsttagare är relativt liten (Statistik om storstaden - Stadsdel Högberget områdesfakta 2012). Dessa uppgifter tyder på en låg koncentration av ”problematiska” inslag och att Högberget utåt sett kan betraktas som ett mer ”attraktivt” område (Sernhede 2007, s. 40), vilket skiljer sig markant från mindre ”attraktiva områden, såsom Haganäs Denna yttre representation av Högberget som ett mer ”attraktivt” område speglas av områdets ungdomar som beskriver det som ett område med många ”rikemansbarn” och ”finare” människor. Ungdomar beskriver också hur Högberget skiljer sig mycket från det närliggande området Haganäs på olika sätt (Intervju på Sundskolan, 20/12-12, Evelina)

Ungdomar boende i området anser att det inte finns särskilt mycket att göra i området och att det inte finns några speciella aktiviteter där. De beskriver också att det råder en brist på gemenskap inom området (Intervju på Sundskolan, 20/12-12, Evelina). Fältassistenter som arbetar inom området framhåller en annan aspekt, nämligen att ungdomar i Högberget inte har ett stort behov av organiserade fritidsaktiviteter (Intervju med fältassistenter från Skogsängen, 4/12-12). När det gäller fritidsaktiviteterna i stadsdelen Skogsängen, där Högberget ingår visar statistiken för år 2012 av 78 % av invånarna i Skogsängen är nöjda med möjligheterna till spontanidrott (oorganiserad fritid). De organiserade fritidsaktiviteterna är som redan beskrivet exempelvis vuxenledda/lärlarledda aktiviteter eller aktiviteter på ungdomsgårdar. Statistiken (för 2012) visar att andelen pojkar i årskurs 9 i Skogsängen som aktiverar sig på ungdomsgårdar är 20 %, och samma siffra för flickor är 18 %. Statistiken (2012) belyser också att andelen pojkar i årskurs 9 i Skogsängen som aktiverar sig i någon lärarledd aktivitet är 64 % och samma siffra för flickor är 74 % (Storstadsenkäten 2012: Temarapport – Skola, fritid, föräldrar 2012, Åk 9).

4.7 Etik

Innan varje undersökning ska den ansvarige forskaren göra en avvägning mellan det förväntade kunskapstillskottet och de eventuella negativa konsekvenser som forskningen kan

bidra till för de ingående i studien, och för tredje person. För att undvika eventuella komplikationer och/eller konflikter under forskningens genomförande finns det inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning fyra etiska krav som varje forskare ska följa. Dessa fyra krav är; *informationskravet*, *samtyckeskravet*, *konfidentialitetskravet* och *nyttjandekravet*

(Vetenskapsrådet. Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning, s. 6).

Informationskravet innebär att forskaren ska informera informanterna om projektet och vad dessa förväntas göra. Forskaren måste också informera om att deltagandet i studien är frivilligt och att de har rätt att avbryta sin medverkan när som helst (Vetenskapsrådet, s.7f). *Samtyckeskravet* innebär att forskaren ska inhämta informanternas samtycke. Om informanterna är under 15 år måste även målsmans samtycke inhämtas. Informanterna ska också kunna styra och avbryta sitt deltagande när de vill utan att forskaren påverkar deras beslut (Vetenskapsrådet, s 9f). *Konfidentialitetskravet* innebär att information om informanterna ska lagras, antecknas och rapporteras på ett sätt där obehöriga inte kan ta del av dem (Vetenskapsrådet, s 12). *Nyttjandekravet*, slutligen, innebär att uppgifter om enskilda informanter endast får användas för forskningsändamålet och inte för kommersiellt bruk (Vetenskapsrådet, s 14).

Vi anser att vi följer de fyra etiska kraven på ett godtaget vis, där vi kontinuerligt varit noggranna med att stämma av under forskningens genomförande. Eftersom vi har valt att studera två områden som skiljer sig åt, socioekonomiskt, kan det vara väldigt känsligt för både människor som bor inom dessa områden samt för informanter som är delaktiga i studien om man direkt hänvisar till dessa områden. Som forskare gäller det att vi ska anonymisera så långt som möjligt, men vi kan dock inte garantera sekretess. Detta innebär att vi således har valt att skapa fiktiva namn åt våra områden samt informanter som är delaktiga i studien. Vi har även varit noggranna med att informera våra informanter om studien och vi har även inhämtat deras målsmans samtycke eftersom alla studiens informanter är under 15 år. Alla uppgifter vi har tagit del av kommer självfallet endast användas för forskningens ändamål. En annan etiskt fråga vi har beaktat är att när vi refererar och citerar i den löpande texten så använder vi fiktiva namn och beteckningar, detta eftersom vi inte vill att utomstående ska förstå vilka områden eller personer vi har undersökt/intervjuat. I referenslistan återfinns istället fullständiga och korrekta referenser, vilket medför att utomstående därigenom kan utläsa vilka områden vi har undersökt. Detta kan anses vara bristfälligt ur ett etiskt perspektiv,

dock måste forskare alltid redovisa var de har fått sin information ifrån för att uppnå kravet på vetenskaplighet och trovärdighet (Dysthe, Hertzberg, Løkensgard 2002, s. 109).

5. Resultat och analys

I detta avsnitt kommer dessa två frågeställningar att behandlas, analyseras och besvaras:

- Hur påverkas ungdomars identitetsskapande utifrån en organiserad fritid?
- Vilken effekt har vuxna inom organisationer/verksamheter på ungdomars identitetsskapande?

Dessa presenteras utifrån de återkommande teman vi funnit under bearbetningen av materialet.

5.1 Dialog, kommunikation och relationsskapande

I samtliga intervjuer med vuxna som på olika sätt arbetar med ungdomars (organiserade) fritidsaktiviteter framhålls ett genomgående preventivt arbetssätt, som till stor del fokuserar på dialog och kommunikation mellan olika parter. Med detta menas att dessa ansvariga arbetar förebyggande, och strävar därigenom att motverka problem innan de uppkommer. Att de genomför detta arbete genom en dialog med exempelvis polisen, skolan och fritiden, men även med ungdomarna själva bidrar till att en relation utvecklas mellan dem. Fältassistenten Göran Munter från Skogsängens stadsdel beskriver deras arbete: ”[...]och vi jobbar som man säger uppsökande i grunden och relationsskapande med ungdomar [...]”. Detta är även något som Ungdomsstyrelsen (2007:13) lyfter fram, nämligen vikten av gränsöverskridande samarbeten mellan olika ”organ”, så som skolan, fritid, föräldrar. Detta skapar en god relation mellan ungdomar och vuxna vilket Koutakis och Stattin även anser att relationsskapandet är viktigt att upprätthålla inom ungdomsgårdarna (Koutakis, 2005).

Genom detta skapas ett dialektiskt förhållande mellan ungdomar och de ansvariga vuxna, där de båda påverkas av varandra. Det vill säga ungdomars identitetsskapande påverkar de vuxnas arbete och vuxnas arbete påverkar ungdomars identitetsskapande (L. Berger och Luckmann 1998). Denna dialektik bidrar enligt Peterson, Svensson och Addo (2003) till att stimulera ungdomarnas identitetsskapande, vilket till stor del sker i relation till det övergripande samhällets normer och regler. De menar därigenom att ungdomar skapar ett eget rum mellan deras egen värld och den vuxenvärld som omger dem, inom vilken identitetsskapandet kan utvecklas. Det faktum att identitetsskapande till stor del sker i relation till andra parter (vänner, familj, samhället, vuxna etc.) belyser ytterligare vikten av de

relationer som skapas mellan de ansvariga vuxna och ungdomarna (Peterson, Svensson och Addo 2003). Det är här även viktigt att framhålla identitetens skapade karaktär, vilket innebär att identiteten formas genom interaktion med andra människor och att den inte är given på förhand (L. Berger och Luckmann 1998).

De ansvariga arbetar även på ett annat sätt med kommunikation. Detta arbete fokuserar istället på kommunikation *mellan* ungdomar, där äldre ungdomar ska fungera som mentorer för de yngre ungdomarna. Den relation som utvecklas mellan ungdomarna ska bidra till att sprida goda värderingar och kunskap mellan olika åldergrupper. Ett sådant exempel är ”peer-to-peer”-programmet, eller Mentorsprogrammet som Öreskogs stadsdelsförvaltning arbetar med. Under intervjun med Anna Andersson från Öreskogs stadsdelsförvaltning nämner hon följande:

”Det handlar egentligen om att, det ifrån, kamrat till kamrat kan man väl säga. Att man har en dialog emellan och lär sig av varann, så det handlar om, och det är också här mentorsbiten kommer in, där den, så att säga, i det här fallet lite äldre då, också ta med en junior och ha med upp i det här med att vara en god förebild[...].”

Sådant arbete kan enligt Ungdomsstyrelsen (2007:13) bidra till att minska risken för kriminalitet och andra sociala problem. Detta medför att identitetsskapandet utvecklas i en mer positiv riktning som leder bort från diverse problem och svårigheter. Ungdomsstyrelsen (2007:13) framhåller dock också hur en sådan kommunikation mellan ungdomar kan främja negativa värderingar och kunskaper, vilket kan utveckla ungdomars identitet på ett negativt vis. Detta sker enligt Ungdomsstyrelsen (2007:13) ofta (på ungdomsgårdar) i ”mindre attraktiva” områden där ungdomar med olika sociala problem samlas och överför negativa värderingar till varandra. Ungdomar från Sundskolan belyser också detta, där de förklarar hur äldre ungdomar bidrar till att sprida negativa åsikter och beteende till yngre elever på skolan. De äldre eleverna har enligt Milad ”dåligt inflytande” på de yngre eleverna, detta nämner Milad i samband med diskussionen om de äldres inflytande över unga i intervjun från Sundskolan: ”Jag skulle göra om skolorna, småbarnen från 6 års till femman ska få sin egen skolan och 6.an till 9.an, för att de stora barnen, typ 9.or och 8.or för då får småbarnen höra svärord och så”. Detta belyser återigen det Ungdomsstyrelsen (2007:13) nämner angående överföring av negativa värderingar mellan ungdomar.

5.2 Ungdomars socialisationsprocesser i relation med vuxna

Under intervjun med Alexander Holmert från Ungdomsstyrelsen belyser han vikten av relationen mellan ungdomar och pedagoger, samt hur viktigt det är med en professionell ram kring ungdomsverksamheterna. Alexander förklarar detta: ”[...] Alltså den är inte professionell, man har inte tagit del, man har inte utbildad personal, man har inte den här kunskapen som finns om hur du bygger en bra pedagogisk miljö med unga [...]”. Även fältassistenten Göran Munter pratar om hur viktigt det är för ungdomar att ha bra relationer till vuxna och ledare, samt betydelsen av grupptillhörighet: ”Socialiseringsprocessen, att vara i ett lag, med andra, vara en och en. Får man bra stöd och ledning där så går det bra, får man det inte så är det **inte** så bra[...]”.

Sådana uttalanden pekar på det väsentliga i att bygga relationer *mellan* ungdomar och med kunniga vuxna, samt med det omgivande samhället. Enligt Berger och Luckmann (1998) bidrar sådana relationer med det omgivande samhället och vuxna till att bekräfta identiteten hos ungdomarna. Dessa relationer är således vitala för att vidmakthålla en subjektiv verklighet, där identiteten ingår, och eftersom många ungdomar, enligt Anna Andersson från Öreskogs stadsdelsförvaltning, kan och vill engagera sig i aktiviteter blir pedagogerna på aktiviteterna en stor del av ungdomarnas liv. Berger och Luckmann (1998) benämner sådana nära kontakter som *signifikanta andra*. Dessa signifikanta andra intar en särskilt viktig position, då dessa kan bekräfta identiteten hos ungdomarna fortlöpande under ett gemensamt deltagande i aktiviteter (L. Berger och Luckmann, 1998).

Detta är även något som styrks av Giddens när han nämner hur viktigt det är med tillit och trygghet för ungdomar när de konstruerar sin identitet och hur detta kan således verka i stärkande och utvecklande former för barn- och ungdomar. Eftersom ungdomar befinner sig i en period av identitetsskapande där de tydliga markörer mellan ”vem jag är” och ”vem jag inte är” är det viktigt att de vuxna agerar som gode förebilder och bistår med den hjälp ungdomar behöver för att lättare kunna tolka hur de ska identifiera sig gentemot omvärlden.

Ungdomsstyrelsen är också väldigt medvetna om denna process för att bistå unga i deras identitetsskapande när de pratar om ”goda förebilder” som upprätthåller en god relation med unga och hur man då kan verka i förebyggande syfte för att motverka negativ social utveckling. Dessa vuxna agerar således som en kraft som inspirerar unga för en god vägledning och bekräfta de som individer i deras vardag när de försöker konstruera sina identiteter (Ungdomsstyrelsen, 2007:13).

Giddens lägger väldigt mycket vikt vid tilliten som ungdomar har gentemot vuxna och hur grundläggande det är för konstruktionen av både självidentiteten men även identitetsskapande

i förhållande mot andra personer och objekt. Detta går hand i hand med Giddens teori om den ontologiska tryggheten som innebär att ungdomen således är trygg i sig själv och trygg i mötet med andra, i detta fall de vuxna som ska vara där och stötta och vägleda (Giddens, 1999).

Alexander Holmert, projektansvarig för ungdomsstyrelsens satsningar, framhåller under intervjun en tro på ett fritt och frivilligt lärande ”[...] och att den fria tidens arena bär på så många möjligheter till där människor organiserar sig själv, i både intresseaktiviteter men också i lärande- och utveckling [...]”. Ett sådant uttalande belyser fritidens potential till att socialisera in ungdomar i vuxenlivet, vilket även stöds av Evelina från Sundskolan: ”Nej alltså, man alltså, man träffar kompisar och... Men jag tycker också att det, att vara social?” Enligt Lalander och Johansson (2007) söker många ungdomar bekräftelse i olika grupper, vilka bidrar till att forma identiteten i en viss riktning. Grupptillhörigheten skänker dessa ungdomar en trygghet och gemenskap under den känsliga ungdomstiden som Lalander och Johansson (2007) benämner adolescens. Detta sker till stor del under den fria tiden och då i allt mer fri form.

Vidare under intervjun med fältassistenter i Skogsängen belyser Felicia Johnavi olika anledningar till varför ungdomar söker sig till ungdomsgården:

”[...] För vissa är det här, det är det vardagsrummet jag har för att jag inte har ett hemma medan för andra kanske det är att det är en trevlig personal eller en skön miljö för att hänga med kompisarna, men egentligen har de det ganska bra hemma, att det är väldigt olika beroende på vilket område det är”.

Denna utsaga kan förstås utifrån Ungdomsstyrelsens utredning (2007:13), där de belyser att ungdomars deltagande i aktiviteter antingen kan vara ett komplement eller en kompensation till deras relationer i hemmet och/eller skolan. Är ungdomsgården det enda vardagsrum en ungdom har, kan det således betraktas som en kompensation till deras situation i hemmet, vilket Felicia Johnavi vidare belyser: ”De är ju inte där för att de vill göra alla grejer som gården erbjuder, utan det är ju bara, det är ett andrum”. Dessa aktiviteter på ungdomsgården kan enligt Ungdomsstyrelsen stimulera lärande som inte medför för höga krav för individen, vilket därigenom påverkar ungdomars socialisationsprocess på ett positivt vis (Ungdomsstyrelsen 2007:13, s. 19).

Under intervjun på Sundskolan belyser vi vuxnas påverkan på ungdomarna i både deras vardag och fritid. Johan från Sundskolan förklarar hur vuxna på skolan påverkar ungdomar i deras vardag:

”Alltså, vuxna har en stor effekt på barn så när en vuxen säger, exakt så som du sa, om en vuxen säger att du är arg, då börjar man ju tänka på det. Men alltså, det är det som vuxna också kan utnyttja i det här samhället. Att barn oftast lyssnar, även om det inte ser ut så. Att typ, vi säger, exakt så som du sa, 'du är arg', då tänker jag 'är jag arg?'”.

Som tidigare nämnts påverkas ungdomars identitetsskapande, enligt Berger och Luckmann (1998), starkt av ungdomarnas signifikanta andra från till exempel föreningen eller ungdomsgården. Ungdomars identitetsskapande påverkas även av andra personer de möter i sin vardag, exempelvis lärare, vilka inte är lika närstående som de signifikanta andra. Denna sortens påverkan och identitetsbekräftelse är inte lika påtaglig som den från signifikanta andra, men den är nödvändig. Ungdomar påverkas således av vuxna på olika sätt beroende på vilken arena de befinner sig (skolan/fritiden), men båda formerna av påverkan är nödvändig för ungdomarnas identitetsskapande och utveckling (L. Berger och Luckmann 1998).

Där nämner Giddens hur viktigt det är för ungdomar att få känna sig trygga samt ha en god tillit gentemot vuxna, då det är under den *reflexiva* processen som barn- och ungdomar konstruerar sin identitet. Den *institutionella reflexiviteten* möjliggör för ungdomar att kunna tänka sig en framtid, något att se fram emot via förankringen i nuet. Då gäller det att ungdomar får uppleva kontinuitet i vardagen, följa vardagliga rutiner, ha en god relation med vuxna, få ta del av traditioner samt ha en klar bild av vad som har varit, vad som är och vad som kommer att hända. På så sätt formas och konstrueras en klarare, mer säkrare identitet som kan bistå de i att förverkliga sin egen framtid (Giddens, 1999).

5.3 Områdesfestivalen – ett övergripande arbetssätt

De teman vi har behandlat ovan bildar en helhetsbild av de aspekter som på olika vis påverkar ungdomars identitetsskapande och vilken position vuxna intar i detta identitetsskapande. Områdesfestivalen är en festival som till mångt och mycket sammanfattar dessa aspekter och binder dem samman till en helhet.

Fältassistenten Peter Öman från Öreskogs stadsdelsförvaltning förklarar syftet med festivalen: *”[...]Syftet vi har med festivalen, det är ju att minska psykiska ohälsan genom fysiskt aktivitet och så arbeta mot droger och diskriminering”.* Han beskriver vidare festivalens

målsättningar: "[...] och där är ju att öka integrering, det ska vara gratis, alla aktiviteter på festivalen ska vara gratis, alla har möjlighet oavsett ekonomiska förutsättningar för att kunna gå på festivalen". Dessa uttalanden kan enligt Peterson, Svensson & Addo (2003) förklaras genom att politiska/kommunala fritidssatsningar på senare tid har syftat till att undvika att ungdomar blandar sig med diverse kriminella aktiviteter. Vidare beskriver de hur fritidsaktiviteter anses ha en integrerande effekt, eftersom dessa kan utövas oberoende av ras, kön och nationalitet (Peterson, Svensson & Addo 2003).

Festivalen har även målet att öka rörligheten mellan områdena i Öreskogs stadsdel för att stimulera relationsskapande mellan ungdomar från olika områden. Anna Andersson beskriver detta:

*"För att få ned den biten så har det börjat i **Haganäs** två veckor, sen har vi flyttat festivalen till **Flemmingsbro** sen avslutat i **Öreskog**. Det finns en tanke med det, det är att öka rörligheten i det här området, tidigare har det vart så att de från **Haganäs** inte vill åka till **Flemmingsbro**, det har varit väldigt uppdelat i området. Och det här är ett sätt att få ungdomar, särskilt de yngre att kanske kunna få följa med till festivalen, åka till **Flemmingsbro**, skapa relationer och därigenom öka rörligheten i området".*

Även Göran Munter pratar om ungdomars motstånd mot att röra sig mellan olika områden: "Oro, rädsla. De är rädda för varandra, olika områden [...]" Vidare försätter Anna Andersson att förklara vad hon anser händer då ungdomar inte skapar relationer utanför det egna området: "[...] Alltså, hela livet är här. Och vad gör det med identitetsskapandet? Världen är större än **Öreskog** om jag så får säga."

Att vuxna betonar vikten av ungdomars relationsskapande med andra personer, både vuxna och ungdomar från andra områden, kan utifrån Peterson, Svensson och Addo (2003) förstås utifrån att ungdomarna i dessa relationer aktivt interagerar och arbetar med sitt identitetsskapande. Detta eftersom ungdomars identitetsskapande till stor del sker i relation till det omgivande samhället, det vill säga med både vänner, släkt, vuxna med flera (Peterson, Svensson och Addo 2003). Detta kan tolkas som att identiteten är konstruerad socialt genom interaktion med andra individer (Sarnecki 2010). Genom att stadsdelarna arbetar så pass aktivt med rörligheten i området bidrar det till att öka ungdomarnas relationer med andra, och därmed skapa öppningar för flera nya influenser som kan bredda identitetsskapandet hos ungdomarna. Detta relationsskapande och interagerande bidrar också, enligt Berger och

Luckmann (1998) till att bekräfta ungdomarnas identitet, vilket är positivt för att identitetsskapandet då det kan utvecklas i en positiv riktning.

Områdesfestivalen arbetar med delaktighet på så vis att ungdomar *tillsammans* får arrangera festivalen för andra barn och ungdomar. Utifrån Ungdomsstyrelsen (2007:13) kan ett sådant arbete lära ungdomar mycket om demokratiska funktioner, deltagande och inflytande, vilket sedan kan föras över till andra arenor där ungdomar befinner sig. Detta belyser också Alexander Holmert: *"[...] Vad det är som krävs för att du ska få en så att säga socialisation till deltagande till politiken, politik, val och hela det demokratiska systemet. Och det handlar om att du förvärvar någon form av inflytande, kunskap och erfarenhet för ett fält som leder till ett annat fält som leder vidare...[...]"*

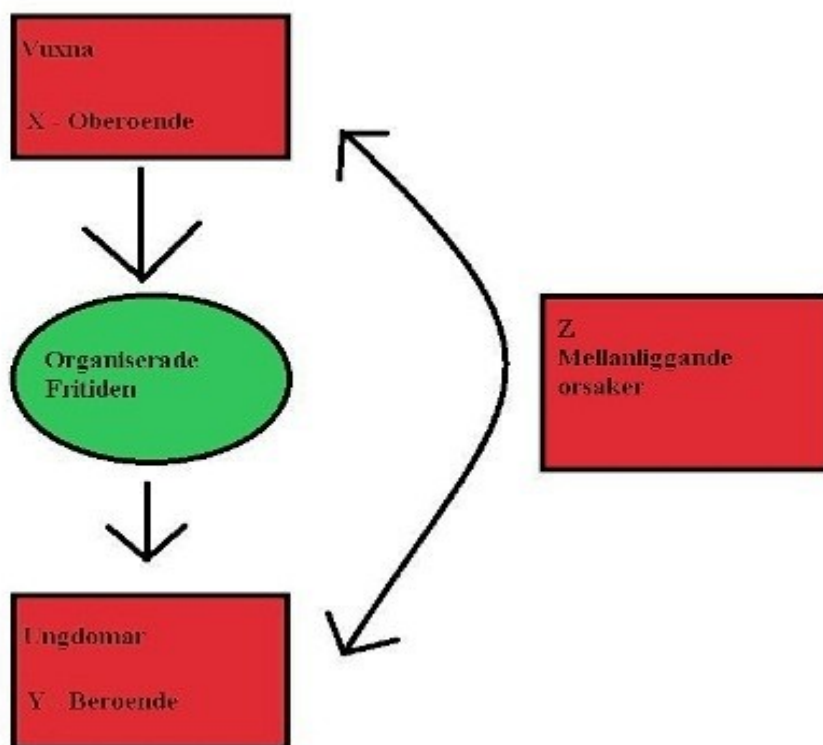
När vi talar med ungdomarna från Sundskolan belyser dessa också hur de har möjligheten att vara delaktiga i arbetet med områdesfestivalen. Johan säger: *"Ah men de kommer hit och frågar om idéer och sånt..."* Delaktighet i en förening eller annan aktivitet på lokal nivå kan således bidra till att socialisera in individer till ett demokratiskt samhällstänkande. Koutakis och Stattin (2005) nämner att delaktighet i organiserade aktiviteter, såsom områdesfestivalen, bidrar till en mer positiv identitetsutveckling samt verkar i förebyggande syfte för att minska ungdomars deltagande i kriminella aktiviteter. Detta stöds av fältassistenten Peter Öman *"[...]och vi får signaler från både polisen och socialtjänsten som jag bli otroligt glad och stolt över när de säger att mindre orosanmälningar över sommaren, polisen säger att vi har fått bättre relationer och kriminaliteten sjönk under sommaren"*. Områdesfestivalen kan således, utifrån Koutakis och Stattin (2005), förstås som ett forum som bidrar till ett positivt identitetsskapande hos ungdomar.

5.4 Dialektiskt förhållande och relationsskapande mellan vuxna och ungdomar

Med hjälp av den studie vi genomfört kring våra frågeställningar har vi konstruerat en "teoretisk" slutsats som visar hur det dialektiska förhållandet mellan vuxna och unga genomsyrar studien. Denna illustration visar klart hur relationen mellan vuxna och unga är vital för att ungdomar ska utveckla ett positivt identitetsskapande och hur vuxna, via den organiserade fritiden, kan bistå ungdomar med de verktyg och redskap som de behöver för att utvecklas i rätt riktning. För Giddens är detta en av de viktigaste aspekterna för att individens identitetsskapande ska utvecklas i en positiv riktning. Som vi nämnt ovan menar Giddens att det dialektiska förhållandet står för det omsorgsband som barn- och ungdomar knyter an till signifikanta andra, det vill säga *omsorgspersoner*, (vuxna förebilder, mentorer et cetera) och hur detta skapar en relation där ungdomar ska få känna tillit och trygghet i sig själva,

gentemot vuxna men även mot omvärlden. (Giddens, 1999). Enligt Berger och Luckmann (1998) bidrar dessa signifikanta andra till att fortlöpande bekräfta ungdomars identitet, vilket är en viktig aspekt för ungdomars identitetsskapande.

Det som beskrivs ovan förklaras bäst av den analytiska modellen nedan, vilken belyser vilka delar inom den oberoende variabeln som kan påverka den beroende variabeln, och där emellan finns arenan som binder de samman, den organiserade fritiden. Via den organiserade fritiden skapas det dialektiska förhållandet som är en av bärande aspekterna för, speciellt, ungdomars identitetsskapande och hur det påverkas av vuxna:

Som den oberoende variabeln (x) har vi vuxna som således (utifrån den insamlade datan och i mötet med ungdomar genom den organiserade fritiden) står för den positiva sociala utvecklingen om den visar prov på följande aspekter:

- **Trygghet** – Vuxna måste visa ungdomarna att de är där för deras skull och att de ska kunna anförtro sig åt dem, på detta sätt skapas en god relation mellan unga och *de signifikanta andra*.
- **Tillit** – Även här gäller det för vuxna att uppvisa en sida av tillit gentemot ungdomar, på så sätt stärks den positiva bilden gentemot *de signifikanta andra* och det möjliggör för ungdomar att konstruera ett mer positivt identitetsskapande.

- **Kompetens** – Den kompetens som vuxna kan bidra med är, enligt Alexander Holmert, oerhört vital för att exempelvis ungdomsgårdar ska kunna vara en arena för unga att få utvecklas i rätt riktning, detta går väldigt mycket hand i hand med den positiva sociala utvecklingen.
- **Ekonomiska förutsättningar** – Dessvärre har vi märkt att denna förutsättning även den är viktigt för att man ska kunna genomföra satsningar på aktiviteter för ungdomar. Detta är väldigt tydligt för ungdomar som är delaktiga inom *områdesfestivalen* i Öreskog där de ekonomiska förutsättningar kan erbjuda kostnadsfria aktiviteter för ungdomar som är i behov av det, men även skapar bättre förutsättningar för de som arbetar med festivalen, vilket direkt leder till inflytande och påverkan, stärkandet av identiteten, gemenskapen, tillhörigheten et cetera.

Som beroende variabel (y) har vi ungdomar som således påverkas av vuxnas roll som förebilder, mentorer et cetera (i mötet med vuxna genom den organiserade fritiden).

Ungdomar uppvisar, utifrån våra intervjuer, följande aspekter som kan leda till en positiv utveckling:

- **Idébekräftelse** – Chansen för ungdomarna att få inflytande och även kunna påverka sin vardag är ett steg i rätt riktning.
- **Innovativt tänkande** – Desto mer kreativa ungdomar får vara, desto säkrare blir de och desto mer positiv blir deras utveckling. Detta framhålls av Giddens (1999) där han är noggrann med att påpeka hur viktigt ungdomars kreativitet är för att de ska känna tillit och tillhörighet i sina liv.
- **Områdeskunskap** – Få vuxna att förstå vad som är viktigast för dem och på så sätt få känna tryggheten och tilliten gentemot vuxna
- **Identitetsskapande** – Det är genom denna dialektik som identitetsskapandet genomförs, därav är det viktigt att ungdomarna påverkas positivt. Det är denna dialektik som Giddens (1999) beskriver (se ovan).

Sedan har vi den mellanliggande variabeln (z) som främst grundar sig på dialektiken och relationen mellan vuxna och unga och hur detta skapar:

- **Förebilder** – Unga som tar steget från beroende till oberoende variabel, det vill säga från att påverkas av förebilder till att själv bli en förebild för andra unga.

- **Mentorskap** – Även detta är ett steg från ungdom till vuxen, det vill säga ungdomar som gått från att vara unga förebilder för att slutligen bli mentorer för andra ungdomar som behöver vägledning i rätt riktning.

6. Slutdiskussion

Efter tio veckors insamling av data, genomgång av material, intervju med ungdomar, intervju med fältassistenter, stadsdelsförvaltningen och Ungdomsstyrelsen framstår en klarare bild av den problematik vi gav oss ut på att försöka belysa och förklara.

Eftersom ungdomar befinner sig i en fas i deras liv som består av identitetsskapande, sökandet efter både gemenskap och tillhörighet och en vardag bestående av väldigt spontana, ”för dagen”- beslut hamnar ungdomar i en väldigt utsatt position. Med detta menar vi, utifrån den ackumulerade forskningen vi arbetar utifrån, att ungdomar är väldigt utsatta för påverkan av allt från omvärlden, sin nära omgivning, vuxna, skolan, fritiden, familjen, vänner et cetera. och allt detta sker under en period då unga försöker få en klarare bild av vem de är? För ungdomar är den organiserade fritiden ett ”andrum”, en chans att komma bort från den rutiniserade vardagen, en plats för att söka sig till andra, oftast likasinnade, men för att mest koppla bort från vardagens krav och press. Således verkar den organiserade fritiden som en portal in i samhället via dess möjligheter för socialisation, chanser att få påverka, att skapa relationer mellan unga och vuxna, att få känna tillit och trygghet som annars kanske inte finns i området eller i hemmet men även en arena som möjliggör för ungdomar att kunna utvecklas utanför skolans gränser.

Något som även är framträdande under studien är hur viktigt relationen mellan vuxna och unga är bärande för ungas identitetsskapande och hur det påverkar de i antingen en negativ social utveckling om ledningen har missköts av vuxna, eller till en positiv social utveckling om vuxna aktivt arbetat för att ta tillvara på ungdomars potential och idéer kring den organiserade fritiden.

Avslutningsvis, har det successivt, under studiens gång, visat sig varför det är så viktigt att vuxna är delaktiga och stöttande, genom den organiserade fritiden, för ungdomars identitetsskapande. Då det är ett ömsesidigt behov att sträva framåt, för båda unga och vuxna, inte minst sett ur områdesfestivalens vision så är det viktigt att vuxna agerar som goda förebilder och aktivt arbetar för att låta ungdomars utvecklas i rätt riktning. Detta leder således till att ungdomar själv tar steget vidare och blir förebilder för andra ungdomar för att ta det slutgiltiga steget och bli mentorer för andra ungdomar. Att ta de stegen, för ungdomar,

innebär att man kommer ett steg närmare att lämna *adolescens*-stadiet hen befunnits sig under en längre period, där tanken om ”vem är jag?” successivt formas till ”vem jag är”.

6.1 Förslag till framtida forskning

Eftersom detta forskningsområde är så pass outforskat både i Sverige och internationellt bereder det väg för flertalet nya forskningsingångar. Genom vårt bidrag till forskningen har vi under processen ständigt funnit nya ingångar som vore fruktsamma att belysa.

Ett första förslag till framtida forskning är att göra en mer djupgående komparativ studie av ungdomars identitetsskapande utifrån en organiserad fritid, med utgångspunkt i olika bostadsområden. Där skulle en djupare analys kunna göras och en större förståelse uppnås än den vi genomfört, respektive uppnått i denna studie.

Eftersom ungdomars organiserade fritid och dess påverkan på identitetsskapandet är ett så pass mångfacetterat område, bör vidare forskning fokusera på de aspekterna vi inte har belyst och således bredda förståelsen av detta viktiga, men också outforskade område.

Detta är även något som belyses av Derek Layder som förklarar att om man verkligen vill få en utökad förståelse för ett samhällsligt fenomen kan forskaren således använda sig av ett bredare perspektiv. Detta innebär att forskaren anammar olika sorters vetenskapliga infallsvinklar för att få en klarare bild av det samhällsliga fenomenet man studerar (Layder 1998, s. 42f). Om man i detta fall vill studera ungdomars möjligheter till en framtida utveckling, utifrån identitetsskapande så kan hen exempelvis använda sig av ett ekonomiskt perspektiv för att understryka den socioekonomiska betydelsen för ökade möjligheter. Eller om man använder sig av en statsvetenskaplig infallsvinkel så lyfter man fram politiska reformers betydelse i att stärka ungdomars möjligheter som således skapar en positiv utveckling av ungdomars identitetsskapande.

Och för att gå djupare in i studien, kan man kombinera dessa infallsvinklar för att således bredda förståelsen och kunna täcka mer ”mark” som kan belysa den problematik man är ute efter att förklara. Tanken är att man genom detta tillvägagångssätt kunna förklara interaktionen mellan dessa perspektiv för att på så sätt kunna förstå, i detta fall, identitetsskapandet för ungdomar. Detta kan således täcka den mångfacetterade problematiken som finns inbäddad i ett samhällsligt fenomen som inte kan täckas av, enbart, ett perspektiv utan således anamma olika vetenskapliga traditioner.

6.2 Själreflektion och avslutande tankar

Under intervjuerna med vuxna som på olika vis arbetar med ungdomars organiserade fritid noterade vi betydande skillnader i attityd och inställning kring detta arbete. Ansvariga i Skogsängen betonade genomgående att ungdomar i Högberget inte hade något stort behov av stöd från utomstående satsningar. Ungdomarna i Högberget var enligt fältassistenten Göran Munter väldigt självgående: ”[...]Och där är det nästan överaktiverat bland ungdomarna, föräldrarna pushar på rätt hårt när det gäller både skola och aktiviteter så de är verksamma”. Detta konstaterades starkt mot arbetet i Öreskogs stadsdelsförvaltning, där de arbetade mycket mer med ungdomars organiserade fritid. Anna Andersson lyfter fram en anledning till varför de genomför så många satsningar: ”[...]Sen är det så, det är ju ett område som har mycket utmaningar”. Dessa uttalanden belyser en viktig aspekt, nämligen hur olika områden arbetar på skilda sätt med ungdomars organiserade fritid och hur detta således påverkar ungdomarna.

7. Referenslista

7.1 Tryckta referenser

Adler, N. E., Boyce, T., Chesney, M. A., Cohen, S., Folkman, S., Kahn, R. L., & Syme, S. L. (1994). *Socioeconomic status and health: The challenge of the gradient*. *American Psychologist*, 49, s. 15–24.

Berger, Peter L. & Luckmann, Thomas (1998). *Kunskapssociologi: hur individen uppfattar och formar sin sociala verklighet*. 2. uppl. Stockholm: Wahlström & Widstrand

Boyatzis, E. Richard (1998) *Thematic analysis and code development. Transforming qualitative information*. London: SAGE

Dysthe, Olga, Hertzberg, Frøydis & Hoel, Torlaug Løkensgard (2002). *Skriva för att lära: skrivande i högre utbildning*. Lund: Studentlitteratur

Giddens, Anthony & Griffiths, Simon (2007). *Sociologi*. 4., omarb. uppl. Lund: Studentlitteratur

Giddens, Anthony (1999). *Modernitet och självidentitet: självet och samhället i den senmoderna epoken*. Göteborg: Daidalos

Gillham, Bill (2008). *Forskningsintervjun: tekniker och genomförande*. 1. uppl. Lund: Studentlitteratur

Hartman, Jan (2001). *Grundad teori: teorigenerering på empirisk grund*. Lund: Studentlitteratur

Lantz, Annika (2007). *Intervjumetodik*. 2., [omarb.] uppl. Lund: Studentlitteratur

Lalander, Philip & Johansson, Thomas (2007). *Ungdomsgrupper i teori och praktik*. 3. uppl. Lund: Studentlitteratur

Layder, Derek (1998). *Sociological practice: linking theory and social research*. London: SAGE

Peterson, Abby, Svensson, Lennart G. & Addo, Tobias (2003). *Ungdomar i vardagens väv: en sociologisk studie av ungdomars gruppbyggande i en storstadsförort*. Lund: Studentlitteratur

Sarnecki, Jerzy (2010). *Brottsligheten och samhället*. 1. uppl. Lund: Studentlitteratur

Sernhede, Ove (2007). *Alienation is my nation: hiphop och unga mäns utanförskap i Det nya Sverige*. [Ny utg.] Stockholm: Ordfront

Svensson, Tommy (1992). *Människa, interaktion och social omgivning: en grundbok i socialpsykologi med särskild tillämpning på psykiatrisk vårdproblematik*. Mullsjö: Ekbacken

7.2 Elektroniska referenser

Lidholm, Merike (2007). *En forskningsöversikt om fritidens skydds- och riskfaktorer. Ungdomar, fritid och hälsa. Ungdomsstyrelsens skrifter 2007:13*. [Elektronisk] Stockholm: Ungdomsstyrelsen. Kräver Adobe Acrobat Reader. Tillgänglig http://www2.ungdomsstyrelsen.se/butiksadmin/showDoc/4028e595167b273101167b2998830002/ungdomar_fritid_halsa.pdf. [Hämtad 2012-11-28].

Stockholms stad. *Stadsdel Mälarhöjden - områdesfakta* (2012). [Elektronisk] Tillgänglig <http://www.statistik.sweco.se/tabellverktyg/tv.aspx?projekt=omradesfakta&omrade=21108> [Hämtad 2012-11-06]

Stockholms stad. *Stadsdel Bredäng – områdesfakta* (2012). [Elektronisk] Tillgänglig <http://www.statistik.sweco.se/tabellverktyg/tv.aspx?projekt=omradesfakta&omrade=21701> [Hämtad 2012-11-06]

Stockholms stad (2012). *Stockholmsenkäten 2012. Temarapport – Skola, fritid föräldrar 2012 Elevundersökning i årskurs 9 och gymnasieskolans år 2. Årskurs*. Stockholm. [Elektronisk] Tillgänglig: <http://www.stockholm.se//Sok/?q=stockholmsenk%c3%a4ten+2012+temarapport&uaid=0639FDF7A05EBE34F1234A7A262700BD:3137322E32302E3135312E313132:5246609725300591280>. [Hämtad 2012-12-29]

Ungdomsstyrelsen (2012). *Uppdrag och kunskap*. [Elektronisk] Tillgänglig:
<http://www.ungdomsstyrelsen.se/uppdrag-och-kunskap>. [Hämtad 2012-12-20]

Vetenskapsrådet. *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. [Elektronisk] Okänd utgivningsort: Vetenskapsrådet. Kräver Adobe Acrobat Reader. Tillgänglig <<http://www.codex.vr.se/texts/HSFR.pdf>>. [Hämtad 2012-12-01]

7.3 Personliga källor

Intervju med Anette Pettersson och Krister Eyjolfsson; Preventionssamordnare, fältassistent på Skärholmens stadsdelsförvaltning. 2012. Intervju 2012-11-21

Intervju med Stefan Andersson och Jessica Leander; fältassistenter i Hägersten/Liljeholmen. 2012. Intervju 2012-12-04

Intervju med Gerhard Holmgren; projektledare på Ungdomsstyrelsen. 2012. 2012-11-29

Intervju med ungdomar i årskurs 8 på Slättgårdsskolan, Bredäng. 2012. 2012-12-20

Intervju med en ungdom på Axelsbergs ungdomsgård, Axelsberg. 2012. 2012-12-20

Koutakis, N (2005) Om betydelsen av ungdomars fritidsaktiviteter. Presenterat vid *Örebro universitet – enter for Development Research*, Lund 30-31 mars, 2005.

8. Bilagor

8.1 Bilaga 1:

Gruppintervju/intervju med ungdomar

Frågor:

- Personlig info:
 - Hur gamla är ni?
- Din bostadsort (Mälarhöjden/Bredäng)
 - Kan ni berätta om ert bostadsområde?
 - Trivs ni?
 - Känner ni er trygga?
 - Känner ni att ert bostadsområde skiljer sig från andra områden?
 - Närhet till olika aktiviteter?
- Din skola
 - Trivs ni? Varför/Varför inte?
 - Finns det aktiviteter för er i skolan? Vilka?
- Din fritid
 - Hur skulle ni förklara ordet fritid?
 - Hur ser er fritid ut?
 - Tycker ni fritiden är en viktig del av er vardag?
 - Finns det tillräckligt med fritidsaktiviteter kring ert område?
 - Känner du att du får vara med och påverka ditt liv (fritid)?
- Vuxna i din närhet, t.ex. föräldrar, fritidsledare etc.
 - Vad har ni för relation till vuxna i er närhet?
 - Känner ni att vuxna är engagerade i era fritidsaktiviteter?
- Identitet
 - Hur skulle ni beskriva identitet? Vad innebär det för er?
 - I vilket sammanhang känner du mest samhörighet?
 - Familj/Släkt/Skolkamrater/Nära vänner
 - Om du hade mer ansvar, som exempelvis en politiker, skulle du ändra något som har med fritidsaktiviteter och göra i ditt område? Varför? Varför inte? Vad?

8.2 Bilaga 2:

Intervju med preventionssamordnare och fältassistenter

- Vad innebär det att arbeta som preventionssamordnare/fältassistent?
 - Varför är detta arbete viktigt för de olika stadsdelarna? Denna stadsdel?
 - Är det speciellt viktigt i stigmatiserade stadsdelar?

- Hur arbetar ni med ungdomars organiserade fritid?
 - Arbetar ni med några särskilda satsningar? Syfte?

- Arbetar ni aktivt för att ungdomar ska ha ett större inflytande och möjligheter för påverkan i stadsdelen?

- Anser ni att det finns tillräckligt med fritidsaktiviteter i denna stadsdel eller känner ni att det finns ett behov av att öka ungdomars fritidsaktiviteter?

- Finns det några negativa eller positiva aspekter av att ungdomar deltar i en organiserad fritidsaktivitet?
 - Vilka är dessa?

- Beskriv hur ungdomarnas situation i stadsdelen ser ut
 - Fritid? Ekonomi? Familj? Skola? Inflytande?

- Anser ni att ungdomars levnadsvillkor i stadsdelen Skärholmen skiljer sig från andra stadsdelar?
 - På vilket sätt skiljer/inte skiljer de sig?
 - Är detta ett problem eller kanske inte? Varför?

- Hur upplever ni att ungdomars berörs av era satsningar?
 - Får ni positiva eller negativa reaktioner?

- Hur stor del av stadsdelsförvaltningens budget läggs på fritidsaktiviteter för unga?

- Är föreningar således beroende av ekonomiska resurser från yttre aktörer (dvs. inte från stadsdelsförvaltningen)?
 - Är föreningarna beroende av så kallade eldsjälar?
- Hur ser framtiden ut för den organiserade fritiden i stadsdelen?
- Har ni några planerade satsningar?
 - Varför/varför inte?

8.3 Bilaga 3:

Intervju med Ungdomsstyrelsen

Frågor:

- Vad går dina arbetsuppgifter ut på?
 - Varför, anser du, är ditt arbete viktigt?
 - Och för vilka?

- Vilka ungdomssatsningar arbetar ni med för tillfället i Stockholms olika stadsdelar?
 - Finns det några specifika satsningar i Skärholms- eller Hägersten-Liljeholmsområdet?

- Hur tror ni att ert arbete påverkar ungdomar? På vilket sätt?

- Har möjligheterna för ungdomarna att kunna påverka lokalt och nationellt ökat de senaste åren?
 - Om ja, hur har era satsningar bidragit till detta?
 - Om nej, hur arbetar ni för att det således ska öka?

- Finns det någon möjlighet för ungdomar att aktivt engagera sig i Ungdomsstyrelsens arbete?
 - Om ja, vad får de arbeta med?
 - Om nej, vad finns det för anledning?

- Stöter ni på svårigheter eller utmaningar när ni genomför era satsningar i de olika stadsdelarna, Stockholm?

- Hur hanterar ni det?

- Vilken information, exakt, får ni ut av LUPP enkäterna som samlas in från varje kommun?

- Har ni en annan bild av ungdomars tillvaro i de olika stadsdelarna i Stockholm utöver den information ni får från LUPP enkäten?

- Hur ser framtiden ut för ungdomar och den organiserade fritiden?
 - Vad finns det för stora satsningar i Stockholmsområdet?
 - Vad är syftet med dessa?
 - Varför finns det inga satsningar?